

HIPIOI

Marius Babias semnează în acest număr un eseu despre cultura tinerilor americani din nebunii ani '60.

-N » PAGINA 6

PRIMUL MAGAZIN CULTURAL DIN ROMÂNIA » APARE S-MB | TA » EDIȚIA NAȚIONAL | » WWW.SUPLIMENT.POLIROM.RO

Suplimentul DE CULTURĂ

1,5
LEI

ARTISTUL ASOCIAT

- S\pt\m'na 1 - Interviu
- S\pt\m'na 2 - Text de autor
- S\pt\m'na 3 - Criticii despre...
- S\pt\m'na 4 - Colegii de breas\ despre...

Ianuarie -
FLORIN
PIERSIC JR.

NR. 162 » 19 - 25 ianuarie 2008 » S\pt\m'nal realizat de Editura Polirom [i „Ziarul de la[i” » supliment@polirom.ro

De trei ori teatru

Dou\ pagini speciale dedicate teatrului, în care puteți citi despre planurile pentru 2008 ale teatrului sibian, un interviu cu Dorina Laz\,r, directorul Teatrului Odeon din Bucure[ti, [i o cronic\ a spectacolului *„Norm\ntarea* de la Teatrul de Comedie din Bucure[ti.

-N » PAGINILE 8-9

S\ facem ni[jic\ politic\

C. Rogozanu

Citiți o cronic\ a celui mai recent volum de convorbiri între Mircea Mih\ie[[i Vladimir Tism\neanu ap\rut la Polirom: *Cortina de cea[*.

-N » PAGINILE 10-11

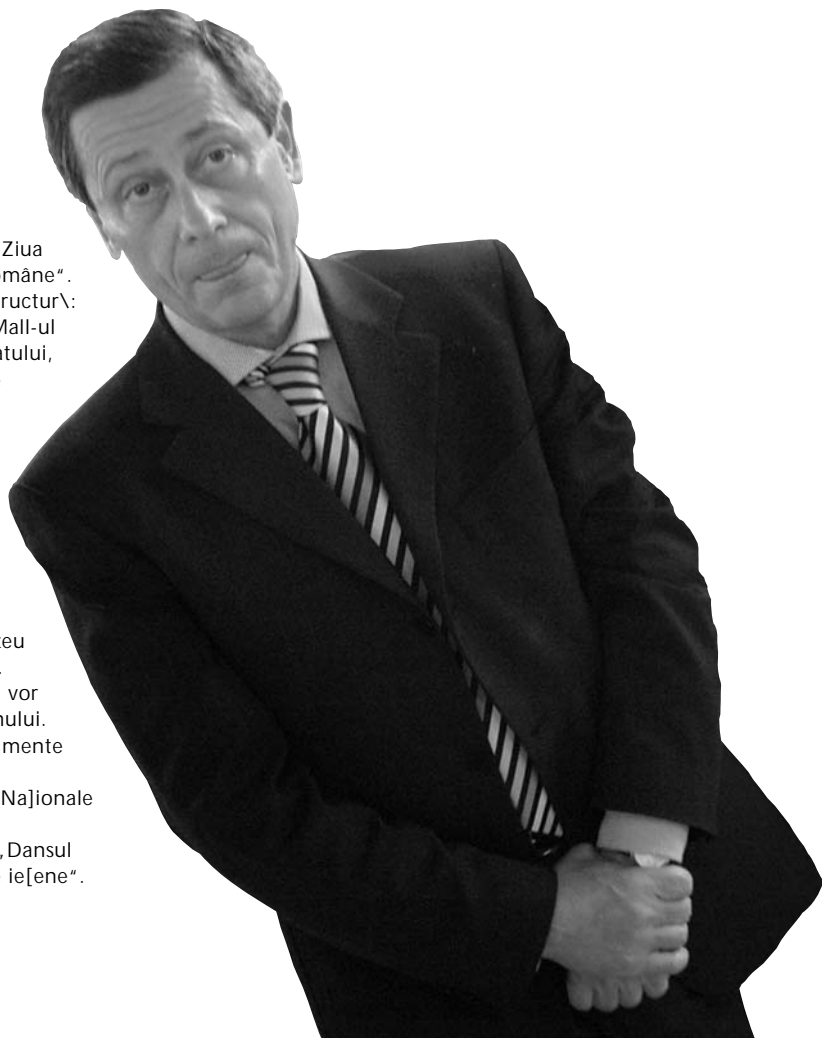
ADRIAN IORGULESCU ÎI-A PREZENTAT PLANURILE PENTRU ACEST AN

Ministrul nepereche

Din promisiunile ministrului Culturii [i Cultelor, Adrian Iorgulescu, pentru 2008:

- » 15 ianuarie s\ devin\ „Ziua Na[ional\ a Culturii Rom\ne”.
- » Mari investi[ii în infrastructur\:
Biblioteca Na[ional\, Mall-ul Cultural de la Sala Palatului, finan[area lucr\rilor de consolidare la teatrele na[ionale din Bucure[ti, Cluj, Palatul Culturii din Ia[i [i Muzeul Na[ional de Istorie a Rom\niei din Bucure[ti.
- » Construirea, în Bucure[ti, a unei noi s\li de concerte [i a unui muzeu de art\ contemporan\.
- » 90 de c\mine culturale vor fi gata p'n\ la finele anului.
- » Restaurarea a 16 monumente istorice.
- » Instituirea unor Premii Na[ionale pentru Arte.
- » Finan[area proiectului „Dansul popular etnic în [colile ie[ene”.

Un text de R. Chiru\
-N » PAGINILE 4-5

Radu Pavel Gheo: „Pe terenul nostalgiiilor se n`nt`nesc [i cei care au cunoscut realitatea [i [i-o rememoreaz` selectiv, [i cei care n-au cunoscut-o [i o c`desc` n` imaginar. Chiar dac` nu s`nt` implica]i activ` n` politic`, nostalgicii voteaz` de obicei cu PRM-ul sau cu PSD-ul”.

CIRCUL NOSTRU V | PREZINT | :

-n politic` este permis orice

Orice. Ca [i`n dragoste. Ca [i`n r`zboi. A[a am fi tenta]i s` spunem. {i s` rezolv`m, printr-o asemenea aser]iune, orice problem` de moral`. S` accept`m orice-ul, justific`ndu-l, scurt, printr-o propoz]ie [i nemaiu nd`n seam` contextul. -n dragoste`ns`, accept`m [i contextul. -n]elegem. Acolo e vorba despre sentimente acute, despre disper]ri [i iluzii, despre o stare total`. Tot o stare total` spunem c` e [i r`zboiul. Acolo e vorba de via]` [i de moarte, e vorba de groaz` [i de onoare. Dar`n politic`? Ce face politica at` de special` nc`t` s` merite aser]iunea? Lupta pentru putere? Speran]a de a mai`ncremeni o vreme`ntr-un fotoliu de parlamentar sau de pre]edinte? Dorin]a de a]ine`n m`n` fr`ie economice, cu care po]i [antaja, te po]i`mbog]i, po]i`mbog]i pe al]ii? Astea justific` orice-ul?

Politica rom`neasc` [i atinge, an de an, lun` de lun`, alte culmi ale deprav`rii. O istorie ampl` nu mai este necesar`. Anul trecut`nceput sub semnul bilelelor. Pornind de la unul trimis de premierul T`riceanu pre]edintelui B`nescu, ele, bilelele, au`nceput s`r`sar` precum ciupercile dup` ploaie. R`zbu`n`ri puerile, jocuri mizerabile. Fiasco total`n cele din urm`. 2008 a`nceput sub semnul dosarelor, c`rora, pentru a nu trimite c`tre lucruri de trist` amintire, li s-a schimbat denumirea`n mape. Ura visceral` a unora, inclusiv a multor anali]ti, fa]` de propunerea penelist` pentru Justi]ie, adic` Norica Nicolai, `i face s` trateze cu lejeritate gestul mizerabil al Cotroceniului, ba nu, al pre]edintelui Traian B`nescu, de a veni`n pres` cu o „map` ce con]inea istoria candidatei la func]ia de ministru al Justi]iei. Unii anali]tii au spus: bine a f`cut, `ntruc`t situa]ia Rom`niei la acest capitol e jalnic`, iar noi avem nevoie de un om curat`ntr-o asemenea func]ie. Da, mijloacele g`site ar putea fi probabile, dar interesul]r`ri primeaz`, nu? Privind din perspectiva asta, nu se poate s`nu le dai dreptate. Dar acei anali]ti au intrat prea bine`n aser]iunea cu care am`nceput articolul. Mult prea bine. {i mult prea periculos.

Patetic` urmarea la dosarul Nicolai. A ap`rut dosarul Macovei. Conteaz`? Nu. -n politic` e permis orice. Dosarul Sorin Oprescu e doar o prelungire inutil`. Sta]i, vor urma altele, mai importante. Jos cu intimitatea, jos cu via]a profesional` a vreunui om din politica asta a noastr`. A f`cut el [i ceva gre]eli`n via]`, nu are doar realiz`ri. Haide]i s` adun`m`ntr-o map` gre]elile. -n ochii publicului larg, pe care noi, politicienii, `i manipu]m cum ne vine la basc`, o map` cu gre]eli valoreaz` de mii de ori mai mult dec`t o sut` de mape cu realiz`ri. Mijloacele nu-s importante, scopul conteaz`. Jos!

Mi se va`rspunde, nu, nu direct, ci`mi vor`rspunde unii cititori, m`car`n g`nd, c`a[a e politica peste tot. C`nu m-am`nscut azi, la fel cum ei, cititorii, nu s-au`nscut azi. A[a este, dar nu despre asta era vorba mai sus. Ci tocmai despre modul cum accept`m noi, cu to]ii, senin faptul c` politica e a[a. Sigur c`n-avem

» 2008 a`nceput sub semnul dosarelor, c`rora, pentru a nu trimite c`tre lucruri de trist` amintire, li s-a schimbat denumirea`n mape. Ura visceral` a unora, inclusiv a multor anali]ti, fa]` de propunerea penelist` pentru Justi]ie, adic` Norica Nicolai, `i face s` trateze cu lejeritate gestul mizerabil al Cotroceniului, ba nu, al pre]edintelui Traian B`nescu, de a veni`n pres` cu o „map` ce con]inea istoria a candidatei la func]ia de ministru al Justi]iei.

ce face. Dar m`car`c`nd s`ntem corec]i cu noi`n]ine,`n clipele alea rare, putem s`i-dispre]uim pe ei, politicienii, pentru felul cum ne privesc. Nu pentru c`-s bog]i, nu pentru c` au vile, nu pentru c`-[i]n fundurile pe scaunele Parlamentului f`r` s` fac` nimic. Adic` [i pentru asta. Dar`n primul r`nd pentru c` ne privesc doar ca pe o mas` proast`, o mas` de manevr` [i at` t. Iar deja s`r`nita „mapiad`”, hai s-o numim a[a, de]i e un termen lejer de`mprumutat, nu dovede]te dec`t, nc` o dat`, acela]i lucru.

Pentru final, de]e u]or interpretabil`n sensul`sta, vreau totu]i s` specific`c`n-am scris un articol`n favoarea Noric`i Nicolai. Am, la r`ndul meu, destule dubii c` e omul cel mai potrivit pentru func]ia de ministru al Justi]iei. La fel cum am, asemenea multora, dubii tot mai mari c` Guvernul actual e capabil s` aleag` oameni potrivi]i pentru o func]ie sau alta, indiferent de nivelul ei. Dar, `ntr-o]ar``n care mocirla curge de sus`n jos, nici nu mai conteaz` dubiile. Nu mai conteaz` nici m`car cine administreaz`]ara asta. Pentru c`, de fapt, interesul lor n-a fost niciodat` acela de a administra. Ci doar acela de a-]i da`n cap unul altuia, pentru a prinde un loc mai`n fa]. {i de a ob]ine o parte din noi, turma electoral`, o parte c`t mai consistent`, pe care s-o foloseasc`n a ajunge acolo, la locul mai din fa]. Cam mioritic` poveste, nu?

PUBLICITATE
CITI]I S` PT` M-NA VIITOARE -N
OBSERVATOR
CULTURAL

- » *Inedit Gheorghe Cr`ciun*: Pagini din jurnalul scriitorului
- » Michael Shafir: *De la ucenicul vr]itor Putin la miturile lui Mitic`*
- » Adina Dini]oiu scrie despre *Supravie]uirile 6* de Radu Cosa[u
- » Interviu cu Dorin Dobrinu despre soarta Arhivelor Na]ionale
- » *-ntre Cannes [i Oscar: 4,3,2 - alte gusturi, alte percep]ii*

ROM`NII E DE{TEP}I

St`nga rom`neasc`

Am tot citit`n ultima vreme opinii despre starea st`ngii rom`ne]ti „autentice”.

Tonul general era unul pesimist. Ba c`st`nga rom`neasc` ar fi fost confiscat` de Partidul Social-Democrat, ba c` ideile st`ngii nu au priz`n`r`ndurile intelectualiilor de marc`, ba c`st`nga e asimilat` pe nedrept cu comunismul (sau ceau]ismul, `ntinare a ideilor generoase de st`nga). Nu mi se pare c` lucrurile ar sta chiar a[a de r`u - sau chiar a[a de bine. -n Rom`nia actual` se pot decela destule tendin]e de st`nga - ce-i drept, cam confuze [i incoerente, dar func]ionale.

Exist` astfel *st`nga extremist`*, reprezentat` de Partidul Rom`nia Mare. Ea combin` de fapt extrema st`ng` cu extrema dreapt`, `n buna tradi]ie fascist` italian`, dar [i cea autohton`, ceau]ist`. -n m`sur`n care regimul comunist al lui Stalin sau al lui Ceau]escu au fost de st`nga, [i PRM, cu tot cu votan]ii lui, este de st`nga - o st`ng` na]ionalist`, cum a fost mereu cea sovietic`, o st`ng` intolerant`, xenofob`, antiamerican` [i anticapitalist`, dar populist` [i egalitarist`, cel pu]in la nivelul discursului.

Avem apoi *st`nga ceau]ist`*. Nu`i spun „nostalgic`, fiindc`, spre marea

c` exist` [i rezist`.

A treia tendin]` are un mare viitor. E reprezentat` de clasa *st`ng`-caviar*. Exponen]ii ei cei mai str`luc]i apar]in Fran]ei,]ar` plin` de revolu]ionari f`r` cauz` de la Mai`68`ncoace, dar tendin]a a ap`rut de cur`nd [i la noi. Go- [i]t]ii-caviar rom`ni s`nt un`mprumut inevitabil. Ei fac parte din clasa de mijloc`nstr`it` (*upper middle class*), s`nt`n general tineri, locuiesc`n centre urbane mari [i au venituri mult peste salariul mediu. Lucreaz` la companii multina]ionale sau la funda]ii non-profit. S`nt adversari ai sistemului capitalist, de]i acesta le asigur` prosperitatea. S`nt de p`rere c` socialismul`n general [i comunismul`n particular reprezint` idei bune aplicate prost [i nu vorbesc niciodat` de crimele comunismului, ci de crimele stalinismului. S`nt ecologi]ti [i antiamericani - pereche de atitudini foarte la mod`n st`nga occidental` -, cu acela]i fariseism implicit ca [i`n Occident. -ncearc` s` recupereze marxismul [i leninismul ([i b`nuiesc c`n scurt timp vor face la fel cu tro]kismul). E curentul de st`nga cu cele mai mari [anse de succes`n viitorul apropiat, de]i, paradoxal, aici g`sim mul]i votan]i ai PNL-ului.

Mai avem [i st`nga politic` declarat`, cea reprezentat`n Parlament [i`n guvern. A]i numi-o *st`nga feudal`*, fiindc` principala ei caracteristic`, mo]tenit` din regimul trecut, este percep]ia rela]iei politician-cet`ean drept una de tipul nobil-iobag. Nu se rezum` la un singur partid politic. Principalul ei exponent este, desigur, Partidul Social-Democrat, dar ac]iunile Partidului Na]ional Liberal din ultimul an s`nt tipice st`ngii feudale, care`ncearc` s` atrag` „prostimea” prin m`sur]i populiste: m`rirea pensiilor, sporirea aloca]iilor pentru copii, m`rirea salariului minim, cu riscul de a spori galopant infla]ia [i a`ngreuna [i mai mult traiul micilor`ntreprinz`tori - ceea ce s-a [i`mt`mplat.

-n esen]`, st`nga feudal` [i are sorgintea tot`n anii comunismului ceau]ist. Raporturile de putere din societatea noastr` socialist` erau exact de acest tip. Ele s-au perpetuat dup` Revolu]ia din 1989 odat` cu preluarea guvern`rii de c`tre fo]tii activi]ti PCR [i apoi prin „primenirea” clasei politice cu categoria ciocoilor noi, dup` chipul [i asem`narea celor vechi.

-n fine, tot`n plan politic imediat exist` [i *st`nga populist`*, reprezentat` de fostul Partid Democrat. Proamerican`, proeuropean`, egalitarist` [i cam volatil] doctrinar, combin` caracteristici ale st`ngii feudale cu tr`s`turi ale liberalismului clasic [i ale doctrinei populare, fiindc` la noi se poate combina orice.

Poate de aceea am combinat [i eu aici tendin]e politice, sociale [i emo]ionale. A[a se amestec` ele [i`n realitate. De aceea cred c` avem destul st`ngism c`t s` ne ajung`. St`ng` autentice? Probabil c`nu. Dar ce-i aia?

UN TEXT DIN 2004 CARE REFLECT\ PERFECT SITUA}IA DE AZI

Mungiu despre „micile probleme din cinematografie”

Primul num\r al „Suplimentului de cultur\”, din 13 noiembrie 2004, con]inea un articol al lui Cristian Mungiu, intitulat „Protesta]i, protesta]i, da' m'nca]i”. Mungiu vorbea despre dezastrul din cinematografia autohton\ venind cu exemple concrete. Doar succesul individual al regizorilor precum Puiu, Porumboiu, Mungiu ne ncurajeaz\ s\ credem c\ lucrurile se pot schimba, restul problemelor r\m'n\nd la fel de actuale. V\ oferim acest text spre (re)lectur\.

„Protesta]i, protesta]i, da' m'nca]i”

Cristian Mungiu

-n clipa n care scriu r\ndurile de fa\ am cuno[tin\ despre un a[a-zis proiect cinematografic na]ional”: un film despre (tefan cel Mare, pe un scenariu de Dinu Sraru. Pesemne c\ vine ca o consecin\ a directivei anun]ate de c\tre Centrul Na]ional al Cinematografiei, care enumera anul trecut ca prioriti]i, revigorarea cinematografului la sate [i ncurajarea filmelor istorice. -ntr-un fel, (tefan cel Mare scris de Sraru le-ar mplini pe am ndou\ dintr-un foc.

-n Rom\nia s-a nvscut un festival de film care merge foarte bine: Festivalul Interna]ional de Film Transilvania (TIFF). E rezultatul unei ini]iative private. Festivalul a fost ignorat de c\tre CNC la prima edi]ie, iar la a doua a r\spuns n-cerc\nd s\ re\vie un mort putred: Festivalul de Film de la Costine[ti. Am fost sunat atunci [i ntrebat dac\ s\nt de acord s\ nscriu *Occident* n competi]ie.

Am explicat politicos c\ nu e cazul s\ existe competi]ie c\l vreme s'nt cinci jura]i [i patru filme de prezentat [i c\, dac\ problema se pune tran[ant, eu nu s'nt de acord. La fel a reac]ionat [i un alt regizor aflat n aceea[i situa]ie. N-a contat [i e prima dat\, n 70 de festivaluri, c\nd filmul a fost prezentat ntr-o competi]ie f\r\ voia]a mea, c\ci erau trei premii de dat [i nu mai r\m\seser\ dec' dou\ filme s\ „concuzeze”. Nu m-am dus la Costine[ti, n ciuda ncuraj\rilor organizatorului, secretar de stat n Ministerul Culturii: domnul BV\oiu. El a avut cea mai nostim\ remarc\ la adresa celor care au onorat invita]ia, ns\ s-au pl\ns la fa]a locului de selec]ia precar\ [i condi]iile improprii de des\urare. -n\ inidui-i la masa de diminea\, domnul BV\oiu le-a zis: „protesta]i, protesta]i, da' m'nca]i”. Anul acesta, din fondurile Ministerului s-a mai organizat nc\ un festival-concediu, de data asta la Mamaia.

-n fiecare an, fiecare]ar\ propune o produc]ie care s\ o reprezinte la premiile

Oscar pentru film str\in. Spre deosebire de celelalte festivaluri, unde selec]ia este operat\ de un comitet de organizatori, la Oscar numele filmului e propus de fiecare]ar\, ntruc\ selec]ia propriu-zis\ se face mai t\rziu, din cele o sut\ [i ceva de titluri urm\nd a fi re]inute cinci. Cu toate acestea, cineat]ii rom\ni s'nt interesa]i de o asemenea nominalizare, c\ci asocierea, chiar vag\ [i imprecis\, cu premiile Oscar poate fi speculat\ n fa]a presei care nu [tie exact mecanismul de selec]ie. -n plus, nominalizarea d\ senza]ia c\ filmul cu pricina e mai cu mo] dec' contracandidatele lui. Anul acesta, ntre puneri s-au aflat, printre altele, filmele

lui Lucian Pintilie [i Sergiu Nicolaescu. Ce a f\cut CNC? Unu: l-a determinat pe regizorul Nicolaescu s\ devanseze premiara deja programat\ a filmului cu c-teva s\pt\m\ni c\ci, fatalitate, americanii vor totu]i ca un film trimis la Oscar s\ fi avut premiara n]ara de origine. [i astfel, filmul domnului Nicolaescu a avut premiara n ultima clip\ posibil\ (i doi: a renun]at la comitetul de selec]ie tradi]ional, Asocia]ia Criticilor din Uniunea Cinea]tilor din Rom\nia, proced\nd la „consultarea” unor asocia]ii de cineat]ii. Consultarea a avut n vedere acele asocia]ii a c\ror p\re ne era greu de intuit, iar ca democra]ia s\ fie perfect,

la sfr[it s-au contabilizat p\rerile consultat]ilor [i s-a anun]at public vestea ca [i cum ar fi fost un vot.

Cel mai nsp\im\nt\or e ns\ altceva: nu cred c\ a fost nevoie ca cineva s\ se oboseasc\ s\ sune la respectivele asocia]ii s\ le zic\ ce trebuie s\ ias\, c\ ele [tiau singure de c\nd s-a pus ntrebarea c\ li se ofer\ ocazia s\-li manifeste zelos loialitatea.

Astea s'nt micile probleme din cinematografie. [i faptul c\ anual c\teva zeci de miliarde s'nt deturnate din bugetul statului pentru ni]te nep]ii care se pitesc dup\ sintagma de mare adncime intelectual\ c\ „arta este un domeniu subiectiv”.

432, -N AFARA OSCARURILOR – CRITICA AMERICAN\ DEZAPROB\

-n ciuda previziunilor cronicarilor de film de la „The New York Times”, filmul lui Cristian Mungiu, *4 luni, 3 s\pt\m\ni [i 2 zile*, nu a intrat nici m\car pe lista lung\ a nominaliz\rilor la Oscarul pentru cea mai bun\ pelicul\ str\in\.

O excludere ce reprezint\, n viziunea hollywoodreporter.com, o mare surpriz\.

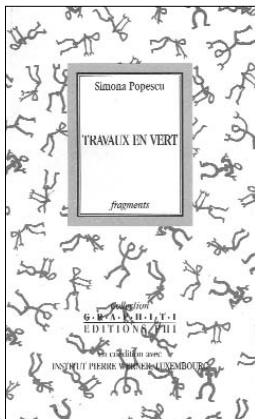
Sub titlul „How Do You Say «Oscar Scandal» in Romanian?”, cunoscutul critic de film de la „LA Weekly”, Scott Foundas, public\ un amplu articol n edi]ia din 15 ianuarie a ziarului, exprim\ndu-[i indignarea fa\ de faptul c\ filmul *4 luni, 3 s\pt\m\ni [i 2 zile* al lui Cristian Mungiu nu a intrat pe lista de nominaliz\ri pentru Oscar. Institutul Cultural Rom\an din New York semnalez\ faptul c\ articolul con]ine o explica]ie exhaustiv\ despre procedura de selec]ie, un impresionant istoric al adeziunii critice f\r\ rezerve n SUA fa\ de filmul lui Mungiu [i un rechizitoriu extrem de aspru la adresa a ceea ce Scott Foundas nume[te „o zi care va r\m\ne n istoria premiilor Academiei drept infam\”.

Scott Foundas este criticul care a introdus filmul lui Mungiu n cadrul ceremoniei decern\rii premiilor Asocia]iei Criticilor de Film din Los Angeles ce a avut loc pe 12 ianuarie. Criticii din LA au considerat 432 ca fiind „Cel mai bun film str\in al anului”. La aceea[i ceremonie, Vlad Ivanov a primit distinc]ia de „Cel mai bun actor ntr-un rol secundar”.

SUPLIMENTUL LUI JUP

PE SCURT

Travaux en vert

La sfr[itul anului trecut, `n Luxemburg a ap`rut volumul *Travaux en vert. Mon plaidoyer pour la poesie* de Simona Popescu. Acesta este bilingv, compus din poeme editate ini]ial `n *Lucr`ri `n verde. Pledoaria mea pentru poezie*, Editura Cartea Rom`neasc`, 2006 [i traduse `n francez\ de Linda Maria Baros, Magda C`rneai, Werner Durrson, Alain Lance, Jean Portante [i Lionel Ray. Editura care a scos pe pia}\ cartea este PHI din Luxemburg. Volumul s-a n`scut `n cadrul celui de-al treilea, „Atelier de traducere a poeziei europene contemporane”, creat de Institutul „Pierre Wener”. Atelierul de traducere colectiv\ a avut loc `n toamna anului 2006 `n Luxemburg.

„Dom profesor”
Octavian, lansat de
elevul Gheorghe

Miercuri, 23 ianuarie, la ora 17.00, la Libr`ria Humanitas Kretzulescu din Bucure[ti va avea loc lansarea volumului *Povestiri la cafeaua de diminea}* de Tudor Octavian, recent ap`rut `n colec]ia „Ego. Publicistic\” la Polirom. Invita]i: Tudor Octavian, Andrei Gheorghe, George Onofrei [i Vasile Ernu.

Ion Barbu la Timi[oara

Joi, 24 ianuarie, la ora 17.00 la Libr`ria Humanitas „Joc secund” din Timi[oara, va avea loc lansarea volumului *Od\ la Vod* de Ion Barbu, recent ap`rut la Polirom [i care `l are drept prefa]ator pe Traian B`sescu, pre[edinte al Rom`niei. Invita]i: Ion Barbu, {erban Foar}\, Robert {erban, Marcel Tolcea [i Radu Pavel Gheo.

ADRIAN IORGULESCU {I-A PREZENTAT PLANURILE PENTRU ACEST AN

Ministrul nepereche

`n cadrul unei conferin]e de pres\ organizate chiar pe 15 ianuarie, Adrian Iorgulescu, ministrul Culturii [i Cultelor, [i-a reluat ideea din 2006 – aceea ca ziua de na[tere a lui Mihai Eminescu s\ devin\ „Ziua Culturii Rom`ne”. „A[vrea s\ propun Guvernului s\ stabileasc\ acest\ zi, pentru c\ mi se pare cel mai firesc lucru”, a precizat Adrian Iorgulescu. De altfel, `n 2006, Comisia de Cultur\ a Senatului (din care fac parte Adrian P`unescu [i R\zvan Theodorescu) a propus ca fiecare ora[al]rii s\

primeasc\, prin lege, un bust al „poetului nepereche” `n cazul `n care „obiectul” lipse[te din „patrimoniu”. Dincolo de n\zuin]ele de ordin festiv, Adrian Iorgulescu promite din nou investi]ii majore `n infrastructura cultural\ din Rom`nia. Ministrul a afirmat c\ `n 2008 vor demara `n sfr[it lucr`rile la c\ldirea Bibliotecii Na]ionale din Rom`nia (BNR), la Sala Palatului sau la Palatul Culturii din Ia[. Promisiuni care se repet\, de altfel, la fiecare `nceput de an din acest mandat.

pentru acest proiect. De data asta nu se vor mai opri lucr`rile p`n c\ldirea nu e gata.” Spre finalul `nt`ririi, chestionat de ziari[ti, Adrian Iorgulescu a recunoscut c\ nici m`car proiectarea nu e gata. „Deja am dat penaliz`ri proiectantului pentru c\ a `nt`rziat. Ei tot ne-au promis c\ termin\, dar p`n\ acum nu s-au [inut de cuv`nt. A[tept chiar azi (mar]i, 15 ianuarie – n.r.) s\ vin\ documenta]ia. Da\c nu se va `nt`mpla, voi da iar penaliz`ri. Dup\ ce ob]inem proiectul `ns\, vom demara licita]ia pentru selectarea constructorului, care nu va dura mai mult de 45 de secunde”, a explicat ministrul, care nu s-a mai ar`tat at`t de convins c\ [ntierul va debuta `n aprilie.

Totu[i, Adrian Iorgulescu afirm\ c\ BNR nu va fi doar o simpl\ bibliotec\, ci va avea [i s\li de conferin]e, de spectacol [i o zon\ `n care se vor putea citi c`r]ile `n variant\ digital\.

Spectacolele omagiale dedicate „poetului nepereche” continu\ s\ le dea ideii politicienilor rom`ni

R. Chiru}\

„Anul trecut a fost al marilor programe culturale – Capitala Cultural\ Sibiu, Festivalul «George Enescu» [i programul «PromoCult». 2008 va fi anul marilor investi]ii `n infrastructur\, a declarat ministrul. „Cultura cunoa[te o majorare sensibil\ a fondurilor, at`t procentual, c\ t\ concret. Primim 1% din PIB, `n condi]iile `n care Guvernul estimeaz\ c\ bugetul statului va fi mai bogat dec`t anul trecut. Pe l`ng\ aceasta, mai a[tept`m bani [i din alte finan]ri, interne [i externe”, a explicat Adrian Iorgulescu.

`n aceste condi]ii, ministrul a anun]at pornirea lucr`rilor la BNR. La `nceputul conferin]ei de pres\, a dat ca sigur\ luna aprilie pentru deschiderea [antierului. „Avem alocate 100 de milioane de euro

Sala subteran\ a Palatului

Proiectul pentru un alt obiectiv anun]at cu pomp\ nc\ din 2007 de c`tre Adrian Iorgulescu a `nt`rziat, de asemenea, foarte mult. „Sala Palatului va fi complet modernizat\”. Pe l`ng\ actuala sal\ mare de concert – unde s-au fcut deja ni[te modific`ri – vrem s\ mai construim o sal\ subteran\ de concerte, chiar `n fa]a c\ldirii. Modific`rile s`nt importante, vor fi lifuri exterioare, parc`ri subterane. „Din cauza complexit`]ii, firma care s-a ocupat de proiectare nu a reu[it s\ termine la timp documenta]ia. S`nt foarte sup`rate pentru c\ nc\ nu e totul gata. Pe de alt\ parte, e adev`rat c\ noi le-am cerut s\ ne dea un proiect exhaustiv, care este foarte complex.” Ministrul a admis` ns\ c\ la Sala Palatului mai este o problem\, Consiliul General al Municipiului Bucure[ti

Na]ionalismul, opiumul
poporului [i o]`r\ „de Bourbon”

Rom`nul se declar\ regalist c`nd situat\lunea o Impune. Se declar\ [i comunist, dac\ onorabilul context o cere. Despre capitalism, nici nu mai `ncapre vreo urm\ de `ndoiel\! Aici lucrurile devin u[or mai nuan]ate: unii se percep pe ei `n[i ca liberali, de[i singura leg`tur\ cu Br`ttenii e aia din c`r]ile de istorie sau dac\ vreo rud\ de adev\ consigna]ie acum 17 ani – deci are `nd\cinci ad`nci `n sim]ul propriu]ii; al]ii, comozii [i sim]ind spiritul protector al statului `n spate, se dau social-democra]ii. Tr`im `ntr-o perioad\ ca]avencian\ sut\ la sut\, la fel de arz\toare [i pur\ precum vitriolul.

`ntr-o epoc\ de acest fel,

`ntr-at`t de cacofonic\ `nc`t majoritatea nu mai [tiu diferen]a dintre lacrim\ [i h\`hial\, am urm`rit-o, mar]i noaptea, pe TVR Cultural, pe Regina Ana a Rom`niei. Da, regina Ana nu e rom`nc\, parc\ [i aud vadimi[ti]lunind ca heterodina `n urechi, da, nu a tr`it aici `n anii „de dinainte”, da, nu a m`ncat salam cu soia (ce sofsm de doi bani inventat de pleiada mediocr\ a lui Ion Iliescu!). Nu, Regina Ana a Rom`niei nu e rom`nc\, vai, ce dezam`gire, dar, paradoxal, Regina Ana e mai rom`nc\ dec`t trei sferturi dintre rom`nii care se dau iubitori de valori na]ionale. Pentru c\, `n fond, scrijelesc [i eu, simplu privitor la e-

missiunea „Profesioni[ti] a Eugeniei Vod\, ce `nseamn\ patriotism? -nseamn\ un set de valori universale, aplicabile `n interiorul tuturor grani]elor de aiurea. Din setul `sta de valori face parte, `n primul r`nd, munca. Iar Regina Ana a povestit, cu mult farmec, crocant p`n\ la Dumnezeu [i retur, cum a lucrat, `n tinere]e, la un magazin de tip artizanat din New York. [i cum, de atunci, a `nv\]at c\ v`nz`torilor trebuie s\ li te adresezi cu respect. [i cum nu conteaz\ c\]i bani are familia `n care te-ai n`scut, ba, mai mult, apud. domnia sa, e cu at`t mai important s\ ai un serviciu [i s\ munce[ti pe br`nci atunci

LA LOC teleCOMANDA

Alex SAVITESCU

c`nd ai bani! A povestit Al-te]a Sa [i alte chestiuni, legate de Carol al II-lea, de priapismul rom`nesc [i de aiurea, de Mihai I, de tot ceea ce `nseamn\, scurt pe doi,]ac-pac, o via\] de om inteligent [i rafinat.

Prezen]a Reginei Ana `n emisiunea Eugeniei Vod\ a fost unul din momentele sublimale ale `nceputului de 2008. Ca mul]i al]ii tineri de vrsta mea, am fost infestat, `n [coal\, cu t`mpenia aproape macabr\ c\ regele Mihai a u[chit-o din]ar\ cu un vagon plin de aur. Nu [tiu c\] dintre fo[tiile mei colegi de genera]ie mai cred chestia asta. Nu [tiu nici c\] dintre ei

se proclam\ acum vadimi[ti, aiuri[ti, liberali[ti, liber-schimb[ti, optimi[ti sau futuri[ti. {tiu doar c\, dac\ nu au ratat emisiunea `n care Ana de Bourbon a fost prezent\, se vor fi sim]it, cumva, r`zbu-na]i pentru toate prostiile auzite `n adolescen]a.

P.S.: Am g`sit, recent, `ntr-un banc, cea mai bun\ caracterizare a genului victimiz`rii la rom`ni. O blond\ `ntr-o cas\ de schimb valutar. „Vreau s\`mi schimb\]i 100 de euro!” Angajatul se uit\ lung [i spune: „Bani]i [tia-s fal]!” Dup\ un moment de uluial\, blonda z`bia: „Vai, am fost violat!”

neaprobând încă Planul Urbanistic Zonal, care permite deschiderea antierului. Totuși, șeful de la Cultură speră că renovarea totală a actualei Săli a Palatului va fi gata până în 2009, iar restul extinderilor subterane în alți doi ani.

Printre alte obiective majore la care ar trebui să înceapă lucrări de consolidare se numără Teatrul Național din București, care pe perioada lucrărilor va fi închis, cel din Cluj, Palatul Culturii din Iași [i Muzeul Național de Istorie a României din București.

Unul dintre cele mai spectaculoase proiecte ale MCC este construirea, în zona Esplanada din București (Îng. Biblioteca Națională) a unei noi săli de concert, precum [i a unui muzeu de artă contemporană. „Nu îl vom muta pe cel de la Casa Poporului, acesta are alt concept”, a explicat Adrian Iorgulescu.

Primul cămin cultural renovat, inaugurat

Pe de altă parte, în următoarele trei săptămâni urmează să fie inaugurat, la Sălaj, primul cămin cultural reabilitat printr-un program al MCC. Alte 90 ar trebui să fie gata până la sfârșitul anului, ministerul având la dispoziție fonduri pentru alte 1.000-1.200 de astfel de așezăminte. „Avem o listă de 16 monumente istorice despre care credem că le vom termina în 2008”, a explicat secretarul de stat Virgil Nițulescu un alt obiectiv al ministerului. „De acum încolo vom face o mare diferență între monumentele cu adevărat importante [i celelalte. Până acum am alocat bani pușini pentru renovarea mai multor obiective. Acum vom

FOTO: NEWS

face altfel, vom da mai mulți bani, la mai puține obiective, ca să [tim că le finalizăm totuși”, a precizat Virgil Nițulescu, care a anunțat că pentru 2008, Culetele primesc cu 81% mai mulți bani față de anul trecut, adică 124 de milioane de lei noi.

Alte activități în care se va angaja MCC în acest an s'nt participarea la Carnavalul de la Veneția [i la Olimpiada culturală care va avea loc în paralel cu Jocurile Olimpice de la Beijing, [i instituirea unor Premii Naționale pentru Arte, care ar urma să fie acordate pentru cele [apte arte. Ministerul va contribui la definirea profilului cultural al centrului vechi al Capitalei, care, în viziunea lui Adrian Iorgulescu, va fi centru bancar, dar [i centru cultural, cu săli de teatru [i de concert, cafenele, buticuri, galerii, magazine.

Anul acesta este Anul European al Dialogului Intercultural, astfel încât MCC va finanța aproximativ 60 de proiecte, printre care multe evenimente locale: „Dansul popular etnic în [colile ieșene”, Gala Premiilor de Jazz de la Timișoara, Cultura [i literatura română în contextul relațiilor româno-basarabene.

MUZEUL HOLOCAUSTULUI -N DISPUT |

Ministrul Adrian Iorgulescu a anunțat că între MCC [i Primăria Generală a Capitalei (PMB) există un conflict privind amplasarea Muzeului Holocaustului. „Nici până acum nu s-au eliberat autorizațiile de construcție. Reprezentanții Primăriei susțin că nu [tiu de locul unde este amplasat acest muzeu, de [i la punerea pietrei de temelie a participat președintele Băsescu, mai mulți miniștri [i reprezentanți ai Primăriei”, a declarat Adrian Iorgulescu. Acesta afirmă că, de fapt, miza ar fi că PMB dorește să realizeze pe același amplasament o parcare subterană.

De cealaltă parte, conducerea Primăriei susține că de vin pentru întîrzier este MCC. Primăria Capitalei precizează, pentru Mediafax, că a transmis ministerului avizul de urbanism pentru construcția monumentului Memorialului Holocaustului, iar aceștia nu au depus mai multe avize pentru eliberarea autorizației de construcție. Memorialul Holocaustului, care va fi realizat în centrul Bucureștiului de sculptorul Peter Jacobi, va fi un complex monumental format din [ase piese, cea principală atingând înălțimea de [apte metri. Jacobi a câștigat un concurs organizat în prima parte a anului 2006 de MCC.

» „Dacă soluția este, a[ă cum o văd ei, aceea de a decreta ziua lui Eminescu zi națională a culturii [i de a popula toate orașele țării cu busturi Eminescu, atunci chiar că situația e fărâșie. Cred că a fost o reacție negândită [i sper că actualii politicieni să fie, dacă nu mai eficienți, măcar cu mai mult bun gust decât pesediții [i să nu propună serios asemenea aberații de un provincialism ridicol.” – Luminița Marcu în „Suplimentul de cultură”, nr. 61, 28 ianuarie – 3 februarie 2006

{tirile de la ora cinci, în variantă netelevizată

Preocuparea gazetelor pentru senzațional nu este de ieri sau de azi, ci este la fel de veche ca presa însăși. Găsim articole din categoria intitulată azi a „[tirilor de la ora 5” în periodicele vechi. Diferențe, firește, ponderea lor [i meșteșugul cu care [tiri] reconstruiau detaliile. „O crudă întâmplare”, „Omor înfiorător”, „Spaimă cumplită”, „Nelegiuiri”, „Omor întrii”, „Omul mort ce nu a viețuit”, „Târhar cinstit”, „Tânguirea hoșilor”, „Ucidere întreită”, „Vrednică de mirare viețuire a unui ungar”, „Nou metod de

sinucidere”, „Trii fete împotriva unui lup”, „Cum se prind țiharii pe drumul de fier”, „Un mort bătut de viu”, „Cruzia unui hoș”, „Un copil mncat de guzani”. Am înțeles o parte din titlurile n[ite în „Albina românească” (potrivit indicelui bibliografic realizat de Biblioteca Universitară din Iași) care – am putea spune astăzi – agresau publicul neinițiat [i pudibond al primei jumătăți de secol XIX. Unele descriu evenimentul cu lux de amănunte, încercând să creeze întocmai atmosfera n[imărilor. n[tr-unul din primele numere ale

„Albinei românești din 1834, de pildă, este alocat aproape o pagină întreagă, la capitolul „Varietăți”, unei relatări care descrie un fapt petrecut la Dreza la sfârșitul anului precedent. n[fapt, articolul este preluarea unei [tiri din „Gazeta universală”, despre povestea unei somnambule, a unei „lunetece” care, pe la [apte ceasuri, s-au auzit cum că s-ar fi preumblat pe acoperișul unei case nalte de cinci rînduri”. (tirea e mbrcată cu informații picante [i cu detalii de atmosferă, de la miile de oameni care „se adunau pe

uli”, fiecare p[st[nd țcere, temndu-se că la cel mai mic sunet, trezind pe lunatec, să-i pricinuiască dădere”, la momentul în care, „ajungând la capătul streșinii, fata, de c[teva ori, se plecă spre adncul ulii”, spre disparerea [efului de post care „s-a oferit să aducă tot f[nul sub ferestrele casei”, „prin care s-ar fi ferit dădere a nu fi omor toare”. n[fine, moartea lunatecii pare să fie de fapt o crimă, n[trucâtă țatei, un „pitar crud”, suspectat [i pentru omor rea soției sale bogate, opundu-se acum aducerii f[nului contribuie, implicit, la

DAMELE GAZETIERE

Emilia CHISCOPI

uciderea fiicei, ceea ce l-ar fi făcut unic moștenitor al averii pe care ea o primise de la mamă. {tiri ca aceasta g[sim din ce în ce mai des pe m[șur ce n[aintăm în colecții. C[teva decenii mai t[ziu, în „Curierul de Iași”, un alt periodic de informație, de data aceasta un cotidian, alocă aproape în fiecare număr o coloană, chiar două, [tirilor locale [i de divertisment. Primul număr din ianuarie 1873, de exemplu, relatează după un

Te Deum al Mitropolitului, o vizită la Iași a ministrului conservator Manolache Epureanu, deciziile Curții de apel, după care urmează două [tiri, una despre o tentativă de suicid, cealaltă despre o moarte subită. S-a pus pe pragul ușei unde s-a găsit moartă. A[adar, nu există epocă fără curioziți în nici gazete fără [tiri de senzație. C[nd acestea nu vor mai fi, înseamnă că nu vor mai fi nici curiozi, nici cititori, nici ziare.

Libertatea ca un mod de-a respira

-n genere, dacã-l 5ntrebi pe omul de pe stradã, sigur 5i va spune cã profesiunea cea mai apropiatã de libertate (dincolo de profesiunea cãtigãtoare la lotto) e cea de artist. C5nd vorbe]ti 5nsã cu arti]tii, afli cã libertatea nu e nici pe departe totuna cu ne-munca; [i e tot ce poate fi mai departe de posterele cu insule caraibiene, pe care se plimbã dame 5n bikini, cu pahare sondã cu pai [i umbrelu].

Miruna Runcan

-n plus, dintre arti]ti, foarte rari s5nt acela care 5ncearcã cu adevãrat [i cu consecven]ã sã-[i asume libertatea ca pe un mod de-a respira: adicã despãr]ind 5n mod clar, fãrã sã se pãcãleascã pe sine, ceea ce vor sã exprime de ceea ce „n-au 5ncotro” filndcã e sarcinã de serviciu, filndcã au contract, filndcã au copii acasã, filndcã s-a stricat ma]ina, filndcã (deh!)... „oameni s5ntem”... Specia asta de fiin]e care au decis cã vor fi liberi [i se]in de ce-au decis cu orice pre], chiar cu pre]ul de a fi uneori s5raci, chiar cu pre]ul de a merge cu ma]ina hãrbitã o vreme, chiar cu pre]ul de a]i se lipi ipocrit pe frunte timbrul de „rebel fãrã cauzã”, e mult mai rarã decãt s-ar crede, nu doar la noi, ci pretutindeni, chiar [i printre arti]ti.

-n]ara 5n care trãiesc, 5n vremurile 5n care trãiesc, imaginea simbolicã a acestei categorii (habar n-am [i mi-e [i fricã sã mi rãspund la 5ntrebarea dacã ea, categoria, cuprinde mai mult sau mai pu]in de cele cinci degete ale unei m5ini) e

» Ceea ce cred cã 5l face pe Florin Piersic jr. cu totul exemplar e aceastã putere de a trãi bucuros 5n libertatea construitã, cu responsabilitate, de el 5nsu]i. A face, cu 5ncãpã]nare, numai ceea ce 5i dore]ti sã faci e, 5n artã, tocmai reversul hedonismului.

Florin Piersic jr. Care e un mare artist, at5t de mare 5ncãt, cum stã sã 5mplinescã 5n anul 5sta o v5rstã cu zero-n coadã, m-a apucat furia c5nd am vãzut cã pe imdb biografia sa 5ncepe cu... „fiul lui...”. Sigur, e nasol [i extrem de complicat sã fii „al cuiva” a]a de celebru; dar, dupã o vreme, mie subiectul de tabloid mi sunã ca o stupiditate redundantã. S5nt suficient de b5trãn, cred, ca sã mi fi devenit complet indiferent nu doar cã e fiul unui actor de care am fost fermecat 5n copilãrie (5n *Idiotul* ori 5n *Din jale se 5ntrupiazã Electra*); pentru ca apoi sã m5 exaspereze la televizor; ba chiar mie, spectatorului, mi-e deja indiferent [i cã e fiul actri]ei formidabile ([i dramatic de nedrept]5ite, 5n faimã) care e Tatiana Iekel. Pentru mine, simplul fapt cã a produs categoria de mai sus e semn cã m5 pot, personal, salva, moral, de la blazare.

Florin Piersic jr. e, din pricina asta, probabil, o fiin]ã mai degrabã incomodã, 5ntr-un mediu at5t de conservator-hedonist-ortodox (ce combinã ie paradoxal!) ca al nostru. E un actor debordant, dar e prea inteligent [i prea citit ca sã intre 5n malaxorul ierarhiilor de star-sistem teatral. E un regizor de o inteligen]ã n5ucitoare, dar n-are... acte. C5nd, 5n 2003, am 5ndrãznit sã sus]in public cã *Sex, Drugs, Rock'n Roll* e cel mai bun spectacol al anului, replica brutalã a „establishmentului” a fost: „E un recital actoricesc!”. Ca [i c5nd judecata de valoare asupra calitã]ii [i for]ei efective de expresie a unui spectacol ar fi una... numericã. Chiar a]a, de la cã]i actori 5n sus poate

candida un spectacol pentru statutul de... „cel mai bun”? Ca atare, a fost premiat actorul (fire]te, pe bunã dreptate, nici nu cred cã avea concuren]ã), nu [i spectacolul; un spectacol care, *mutatis mutandis*, a intrat 5ntre timp 5n legenda mi]cãrii teatrale, ca [i a publicurilor tinere, ca unul de net5coiturã; a]a cum *Fight Club*, 5nãt de la cam toate nominalizãrile, a schimbat la fa]ã, la vremea lui, percep]ia despre raporturile subiectiv/obiectiv 5n scriitura cinematograficã.

Ori, ceea ce cred cã 5l face pe Florin Piersic jr. cu totul exemplar e aceastã putere de a trãi bucuros 5n libertatea construitã, cu responsabilitate, de el 5nsu]i. A face, cu 5ncãpã]nare, numai ceea ce 5i dore]ti sã faci e, 5n artã, tocmai reversul hedonismului. Fiindcã asta 5i cere o disciplinã [i un soi de spirit sacrificial pe care munca salarizatã nu le implicã niciodatã [i niciãri. Abia aici, 5n acest spa]iu 5n care riscu]i, 5ncearcã, adevãrul [i truda se confundã unele cu celelalte [i

se topecã 5n expresie, TREBUIE devine nu un verb semi-auxiliar, ci unul... activ, 5ncãcat de substan]ã.

Nu cred cã Florin Piersic jr. este un actor experimental, nici un regizor experimental, fie 5n film, fie 5n teatru. [i mai ales [i de produsul ei net, libertatea. Cred, fãrã sã-l fi cunoscut niciodatã personal, cã e pur [i simplu un om viu, excep]ional de talentat, care refuzã sã se lase prins cu la]ul, fie el unul de o]el, ori unul pentru privighetori. -n felul 5ta ne ajutã pe noi, ceila]i, insuficient de curajo]i ori de disciplina]i, sã trãim.

Florin Piersic jr. 5n *Sex, Drugs, Rock'n Roll*

ARTISTUL ASOCIAT

- Sãptãm5na 1 – Interviu
- Sãptãm5na 2 – Text de autor
- Sãptãm5na 3 – Criticii despre...
- Sãptãm5na 4 – Colegii de breasã despre...

lanuarie –
FLORIN
PIERSIC JR.

„Suplimentul de culturã” a lansat o campanie nouã: „Artistul asociat”. Timp de o lunã, un artist selectat de echipa revistei va fi promovãt 5n paginile publica]iei, cititorii put5nd stabili o rela]ie directã cu acesta.

» DECEMBRIE: SCRIITORUL DAN LUNGU. Cea mai recentã carte a sa, *S5nt o babã comunistã!*, va fi ecranizatã de Stere Gulea anul acesta. Unul dintre cei mai cunoscu]i [i tradu]i autori contemporani, 5n general tot mai dificil de gãsit prin]arã. Coordonatorul lunii: Diana Soare.

» FEBRUARIE: DANIEL KNORR. Knorr este unul dintre cei mai cunoscu]i arti]ti vizuali din spa]iul european. S-a nãscut 5n 1968 la Bucure]ti, trãie]te [i lucreazã la Berlin. Coordonatorul lunii: Constantin Vicã.

Cãtigã]i unul dintre DVD-urile cu autograf oferite de Florin Piersic jr.!

S5nte]i invita]i sã comenta]i pe marginea paginilor dedicate campaniei, prin e-mail: supliment@polirom.ro, pe site-ul www.supliment.polirom.ro – sec]iunea „Artistul asociat” sau prin po[tã: la]i, B-dul Carol I, nr. 4, etaj 3, CP 266. Data limitã de expediere a mesajelor: 26 ianuarie. Cele mai bune mesaje vor fi recompensate cu un DVD *Eminescu vs. Eminem* [i un DVD *Fix alert*, premii oferite de Florin Piersic jr.

PUBLICITATE

„Am avut o mamă care a făcut artist”

gura... Am jucat în franceză, în film, [și apoi cu Teatrul Odeon, în '91-'92, am venit la „Luna românească” în Bretagne”. Am locuit la francezi acasă, [și a fost foarte bine, a trebuit să vorbim. Am jucat *Le Cocu imaginair* (soțul încornorat*), în versiunea lui Golgoi.

I-ai cucerit pe bretoni?

A fost o minune de spectacol, era așa o drăcie... în minte că {erban Ionescu nu [tia franceză. El a învățat rolul mai mult pe vocale: a avut un haz enorm.

Cum vă gândiți la vocația de actrișă, era ceva predestinat?

Nu [tiu. Am ales teatrul pentru că mama mea a fugit de acasă [și s-a făcut artistă. Eu aveam cinci ani. Jur că așa a fost! Apoi, c'nd am terminat liceul la 17 ani, am venit la București să fac filologie. Am avut o profesoară de română foarte bună. Mama era actrișă la Bulandra. Mi-a spus: de ce nu dai tu [și la teatru, examenul se dă înainte de cel de la filologie. Am dat [și am intrat. Dar dacă n-ai fi fost s-mă fac actrișă, [tii ce-a [fi vrut să mă fac? Educatoarele! Așa mi mai place să mă joc cu cei mici...

Aveți nepoți?

Da. Am o nepoică de doi ani [și jumătate.

O duceți la teatru?

Am adus-o la *Aventurile lui Habarnam* [tate prietenilor și. Un spectacol cu actori, cu plante uriașe, cu baloane care se ridică spre cer.

La ce mai visează Dorina Lazăr în mijlocul Parisului?

Să fiu s-nătoasă. Copiii să fie s-nătoși. Să fie bine la teatru. Iubesc foarte mult Teatrul Odeon. S'nt cea mai b-trină, de fapt cea mai veche, în Teatrul Odeon, din '69. Visez să fie pace. Oamenilor să le placă să muncească. Să crească curat. Am zis că dacă s-ar respecta cele zece porunci noi am trăi mai bine. Sau măcar dacă s-ar respecta proverbul „ce îți nu-ți place, altuia nu-i face”, am fi în paradiso. (r-de)

La ultima gură de cafea, ultima întrebare: ce nu [tie lumea despre Dorina Lazăr [și ai vrea să [tie?

Lasă să mă descopere mai încolo, 'oi mai avea ceva de spus pe lumea asta... (r-de). Cred că s'nt percepuți ca un om aspru, ca un om frău suflet. Eu nu mă vld așa... Cred că asta nu [tie lumea despre mine: așa cum s'nt.

Hai în sicriul meu!

Stau cu moartea în fața. Flirtează cu două sicrie. Le ridică brusc capacele. Se uită uimii înăuntru. Se apropie în pielea aproape goală de spectatori. Tatonează moartea. -i închid capacul. Zvâcnesc că [și cum ar fi două elastice umane care-și întind dorințele c't pot de mult. Tac minute în [ir sau r'd în hohote cu moartea la câjiva metri de ei. O moarte grea [și gri. Nu se lasă intimidată de prezența ei fizică. O [jin aproape de tot ce trăiesc.

Mihaela Michailov

Cei doi actori care p[esc pe scenă ca [și cum ar căca pe ouă omoară în fiecare clipă c'te ceva [și trezesc la viață altceva. Declicul care le produce trecerea de la dialogul teatral la propriile trăiri este însuși jocul.

-nmormntarea e o viejire la dublu. Bocsárdi László mizează pe dubla identitate a rolului, pe transferul de joc care menține viața [și teatrul într-o sincronizare perfectă. Ceea ce actorul [și actrișă au de jucat e, de fapt, o limită fluidă. Este exact limita dintre replica pe care o au de spus pe scenă, ca actori, [și tensiunea erotică în care e concentrat tot ce li se întâmplă sau ar vrea să li se întâmple. Este, dacă vreți, granița dintre teatru [și performance. Dintre

convenția stabilită [și convenția pe care o instituie pe loc, cu toți ochii ajinți la ce faci, transformându-ți corpul [și propria subiectivitate în material permeabil.

Din acest punct de vedere, spectacolul regizat de Bocsárdi impune o limitocrație. {i accentuează tocmai staționarea între, stabilitatea fragilă în vecinătatea sicriului, singura marcă înregistrată a vieții. Un actor [și o actrișă au ceva de interpretat pe o scenă. Numai că, intermitent, se joacă pe ei în [și. Trăiesc la vedere, cu toată ura, contorsionările, vulnerabilitatea în prim-plan. Performance-ul, umanitatea pusă la bătaie frău mișcării [și scrijelit p'nă c'nd spațiul vital al fiecăruia e distrus, bate orice teatru. Decorticarea senzorială se face în forță, pe nervii căcaji în picioare ai celuilalt, într-o continuă boxare a murturisirilor. Cei doi se provoacă, se fugăresc, se bat. {i din c'nd în c'nd mai [și tac [și fac exerciții de încălzire, de respirație. -[și [jin spectacolul în formă. Apoi ea își spune că e moartă după el, el nu mai [tie cum să o facă să tacă [și atunci o împachetează din cap p'nă-n picioare în f[ii late de p'nă albă.

Corpurile nu s'nt folosite la intensitatea lor maximă

Textul lui Péter Nádas (1980) e scris pe două piste: filosofico-poetică [și convulsiv carnal.

Din acest text, Bocsárdi face un spectacol cerebral, mai degrabă decât unul carnal. Un spectacol cu mintea, [și mai puțin cu intestinele. Un spectacol care mai avea nevoie de un dram de comic [și de un plus de corporalitate ca să ne convingă pe deplin. Corpurile nu s'nt folosite la intensitatea lor maximă, la nivelul de ardere extremă. Ai

senzația că rămâne mereu ceva neconsumat. {i asta tocmai pentru că visceralitatea nu e dusă până la capăt. E mai degrabă rostită decât scobită. Ceea ce-i reușește însă foarte bine lui Bocsárdi este dozarea calupurilor de pauză, urmate exact atunci c'nd trebuie de înclețiri înncordări. Management-ul temporal al spectacolului este unul c't se poate de precis, frău momente de pliciteală la care s-ar fi putut ajunge extrem de ușor dacă ritmul contrapunctic ar fi scăzut. Sigur că e nevoie să intri în convenția propusă, în poziția spectatorului care-și dă timp pentru ca feeling-ul meciului pasional [și al morții să se poată institui pe parcurs. Ritmul e articulat de doi actori (Mihaela Teleoacă [și Dragoi Huluba) care au reușit să interiorizeze abil textul. Tot așa cum decorul lui Bartha József a acoperit pașii spre moarte, de fapt, spre morțile succesive – personaj, actor, om – într-un alb frău început [și frău sfârșit.

Cea mai frumoasă declarație de iubire a scriboeniei [și hidoeniei celui pe care l'adoră e frău de Mihaela Teleoacă cu o frenezie seducătoare, care nu cade deloc în patetism.

Mihaela Teleoacă avea, cu siguranță, nevoie de acest rol pentru a-și demonstra abilitatea de a jongla at't cu cinismul grotesc, c't [și cu tensiunea dramatică în starea ei cea mai pură.

Teatrul de Comedie
-nmormntarea de Péter Nádas
Cu: Mihaela Teleoacă [și Dragoi Huluba
Regia: Bocsárdi László
Scenografia: Bartha József
Mișcare scenică: Liviu Matei
Asistent regie: Anca Mocanu

Teatrul sibian [i-a dublat puterea

Veronica D. Niculescu

La Sibiu, teatrul [i-a dublat puterea. De-a lungul anului 2007, Teatrul Național „Radu Stanca” a depășit orice așteptări, deși a fost de la bun început o componentă de bază a programului cultural. Festivalul Internațional de Teatru, consacrat, în cele din urmă, unui nou câmp de spectacole, al elitelor, Festivalul Teatrelor Europene, derulat pe parcursul a două luni de toamnă. (În acest an la Sibiu vor fi două festivaluri, iar [irul premierelor semnate de regizori de renume va continua.

Faust merge la export

„Teatrul Național «Radu Stanca» a avut un program uriaș în cadrul Capitalei Culturale Europene. -n plus, am avut numeroase turnee», spune directorul teatrului sibian, Constantin Chiriac, precizând că întregul program a fost gândit astfel încât să genereze continuitate [i bog]ie a evenimentelor ulterioare, în viața culturală sibiană.

Surprinzătoare sînt numeroasele oferte pentru ca spectacolul *Faust* să fie jucat în altă parte, de exemplu la cinci festivaluri din Germania. Așa cum se știe, *Faust* a fost montat într-o fostă hală industrială, iar punerea în scenă într-o altă locație implică eforturi uriașe, din cauza decorurilor grandioase.

„Două echipe tehnice vor veni să facă măsurătorile, pentru ca spațiul să poată fi mutat în Germania. Sîntem în tratative [i cu Napoli, [i cu teatre din Asia. Ca deplasare, presupune o muncă enormă, sînt cîteva trailere necesare pentru decor», explică Constantin Chiriac.

Urmările activității intense din acest an au fost anticipate. „Am dorit ca acest eveniment, al Capitalei Culturale Europene, să nu fie numai o sărbătoare, după care să închidem porțile. Tema festivalului din 2007, «Next!», a ilustrat exact felul în care gândim. Activitatea teatrului va fi cel puțin la fel de prodigioasă în continuare», spune directorul teatrului sibian.

Teatru pe poezii de Mircea Ivănescu

Au fost deja demarate alte proiecte la Teatrul Național „Radu Stanca”. Regizorul Vlad Massaci va monta piesa *Cyrano de Bergerac*, Radu Alexandru Nica a început lucrul la *Hamlet*, iar Silviu Purcărețea va pregăti un nou spectacol, al cărui titlu este deocamdată secret.

Totodată, Gavriil Pinte va realiza *Astăzi nu se fumează*, un spectacol inedit, bazat pe poezii de Iustin Panja [i Mircea Ivănescu. Spectacolul va fi realizat, după modelul *Un tramvai numit dorin*], într-o locație specială, din afara teatrului, încă nedezvăluită.

„Toate acestea se vor prezenta pînă în Festivalul Internațional de Teatru, care va începe pe 29 mai», promite Constantin Chiriac.

Cea mai interesantă promisiune este că Festivalul Teatrelor Europene va continua, avînd [i în 2008 o ediție cu companii străine celebre invitate, tot pe o durată de două luni, între 25 septembrie [i 23 noiembrie.

Fără sediu nou

După ce Sibiu s-a confruntat cu lipsa sălilor mari de spectacole în 2007, municipalitatea promișese că în 2008 se va construi un sediu nou pentru teatru. Din păcate, acest lucru nu se va realiza. Primarul Klaus Johannis a declarat că va fi imposibil construirea unui nou teatru [i că acest lucru, odată încheiat anul 2007, nu mai reprezintă o urgență]. Se vor organiza dezbateri publice [i concursuri pentru arhitect], însă „timpul nu ne mai presează”.

În acest moment, teatrul funcționează într-un vechi cinematograf, cu doar trei sute de locuri, iar cînd se află [i în miezul unui proces de retrocedare. „[i dacă s-ar retroceda actualul sediu, timp de trei ani teatrul mai poate funcționa acolo», a explicat primarul Johannis.

AMINTIRI DE LA PARIS CU DORINA LAZĂR

„Am ales teatrul pentru a fugi de acasă [i s-a f

Interviu realizat de
Cristina Hermeziu

Cum arată Parisul Dorinei Lazăr?

Parisul meu e foarte vechi... De pe 7 noiembrie 1967, cînd am fost aici de ziua mea: a fost ca un cadou. Nu eram mîritată. Mergeam pe podul Alexandru al 3-lea [i mi ciupeam de mînă să-mi dau seama că sînt la Paris. Pentru mine a fost o obsesie să văd Parisul. După aceea am tot venit. Cu Teatrul Odeon. Am lucrat aici, am făcut două filme, în două luni de zile. Am filmat [i ng] Compiègne, pentru filmul *Saint Ange*, acum 3 ani. Nu mi sînt „depayșat” aici. Am venit de vreo [ase ori. -mi place să umblu pe străzi. -năinte de Crăciun, Parisul este incredibil. La Paris am văzut un *Hamlet*, în '67, cu Jean Vilar, creatorul Festivalului de Teatru de la Avignon. Am fost la Comedia Franceză atunci.

La cine veniți la Paris? Aveți prieteni?

Am prieteni în Paris, care vor veni la spectacol. Unul a lucrat la Editura Gallimard, e cel care mă aprovizionează cu cărți. Am prieteni cu care am lucrat la filmare. Am colegi de teatru, un pictor scenograf care lucra la Teatrul regional, așa se chema înainte Teatrul Giuleții, care a emigrat în anii '60 în Franța [i pe care l-am regăsit.

Dorina Lazăr a rămas în să fidele toată viața Bucureștilor...

Am 67 de ani. N-aș mai părăsi Bucureștiul. Ce să faci, să te duci să mori într-alt loc? Morî acasă, mă rog, dacă ești acasă. (rîde) Dar am vrut să plec. Am vrut să mă las de teatru [i să devin stewardesă, să fug.

Cînd se întîmplă asta?

-năinte de anii '70...

Atunci cînd ați venit prima oară la Paris?

Nu, atunci n-am rămas la Paris nici măcar o lună, eram îndrăgostită de bîrbatul meu.

Ați dat Parisul pentru un bîrbat!

Dar dacă m-am mîritat cu el, ce să fac... (rîde)

De ce stewardesă? V-a dezamăgit teatrul sau vă plăcea să zburați?

Eu am terminat teatrul în 1961. A fost o perioadă la Teatrul regional cînd eu jucam foarte mult, orice, [i figurajie, numai să fiu pe scenă, eram foarte fericită să joc. După vreo trei ani, orice actor trece prin asta, s-a întîmplat să nu mai fiu distribuită. Eram atît de disperată, încît am

vrut să mă las de teatru. Ca să fac ceva, [tiu că m-am apucat să învăț engleza, italiana. Apoi, după ce l-am cunoscut pe bîrbatul meu, m-am lăsat [i de engleză, [i de italiană, [i de tot (rîde).

Dar de franceză nu vă ați lăsat. Vorbii foarte bine!

Cu franceza a fost o chestie ciudată. Eu sînt din Hunedoara. Directorul [colii avea un bîiat foarte frumos! A devenit profesor de literatură, era [i poet... [i-a adus o nevastă de la București, o non-conformistă. -n Hunedoara anilor '50, avea o grădiniță grozavă unde sîtea la soare într-un costum de baie minuscul. Sîtea după perdele trase în verile cînduroase, pentru noi, copiii, era ceva exotic. Dădea lecții particulare de franceză. Era atît de frumoasă, toată lumea era îndrăgostită de ea. Am spus: „tata, dacă nu mă duci să iau [i eu lecții, nu [tiu ce se întîmplă”. Aveam 9 ani. Apoi la [coală am făcut rusa. -n facultate, la teatru, a trebuit să învăț cîteva texte în franceză [i m-am chinat cu dicționarul la bibliotecă. Actriță fiind, m-am îndrăgostit de un bîiat care vorbea foarte bine franceza, citea curent, era abonat la „Lettres françaises” [i m-a pus la o amblije... Mi-am făcut [i eu abonament, am început să citesc cu glas tare prin casă. Nu [tiu, din aproape în aproape mi s-a deschis

insider-i capabili să pună cap la cap date cunoscute, dar invizibile pentru profanii care se aventurează în zona analizei politice.

Un maestru al arborilor genealogici

Poate cea mai amuzantă, utilă [i surprinzătoare manieră de a sonda legăturile profunde din elita politică a tranziției este jocul genealogic ([i identificarea relațiilor [i legăturilor dintre familiii) în care intră cu deliciu Vladimir Tismăneanu de câte ori i se dă ocazia. Sînt lucruri pe care puștini le știu [i pe care istoricul le fotografiază [i le pune cap la cap cu maximă agilitate. Iată ce-am strîns din acest puzzle. Adrian Năstase a negat tot timpul influența pe care ar fi avut-o asupra carierei sale căsătoria cu fiica unui ilegalist comunist, Grigore Preoteasa (mort în anii '50). Văduva, Ecaterina Preoteasa, era însă extrem de bine plasată în CC. A urmat apoi, în viața lui Năstase, fiica lui Angelo Miculescu, demitar de rang național. Nici Patriciu n-a apărut din neant: „Una dintre căsătoriile sale a fost cu fata uneia dintre influentele familii ale ilegaliștilor (familia Redlinger). A doua a fost cu nepoata lui Mihail Rojanu, omul care a organizat evadarea lui Gheorghiu Dej de la Trgu-Jiu, ulterior președintele ARLUS...”. Mai vreți? Bunica lui Bogdan Olteanu a fost Ghizela Vass, ilegalistă [i extrem de sus în ierarhia comunistă. Tismăneanu este de pîrere că astfel de relații cu oameni foarte sus în nomenclatură (nu e cazul pîrîrîilor săi, dar e cazul celorlalți) trebuie clarificate, altfel conduita democratică va avea întotdeauna o incredibilă frînă. Ca să nchemăm amuzant aceste momente „genealogice”, aflăm la un moment dat că pîrîrîii istoricului au locuit pe aceeași stradă, în același bloc cu celebra Mătuța Tamara a fostului premier, Adrian Năstase...

Mi-au ridicat un semn de întrebare oarecum oblic șghele ascuțite adresate colaboratorilor onorabili de la un ziar neonorabil, cel al lui Roșca Stănescu. Tismăneanu observă corect că acel ziar servește drept umbrelă pentru democrați [i intelectuali adevărați, dar [i pentru extremiștii care mai de care. -i judecă pe editoriaștii cu fermitate, dar nu am njeles niciodată dacă Vladimir Tismăneanu consideră „Jurnalul Național” din alt aluat [i de ce a colaborat acolo. Mă rog,

Voiculescu iese bine terfelit din carte. [i mi-a plăcut teribil comparația cu personajul din filmul lui Porumboiu. A fost sau n-a fost? acel fost securist, actualmente afacerist, care intervine telefonic să-l pună la punct pe „revoluționari”. Cortina de ceață m-a intrigat, m-a informat, m-a făcut să rîd.

Cred că e de ajuns pentru o carte de dialoguri relaxate.

Vladimir Tismăneanu, Mircea Mihăieș, Cortina de ceață, colecția „Duplex”, Editura Polirom, 2007

VERBA WOLAND

Ruxandra CESEREANU

Noul Carnaval: de la globe-trotter la blog-trotter

Lumea blogurilor este fascinantă pentru că alcătuiește un Turn Babel care are, totuși, oarecare logică. Nu mă refer la blogurile ce sînt niște jurnalistică patetică [i sentimentale în care vorbitorii storc [i ei ce pot din furtura lor (deși chiar [i aceste bloguri [i au sensul lor), ci la blogurile care chiar propun o discuție, o meditație, o polemică, un suspans [i o urmare. Este o lume fascinantă, pentru că reintroduce carnavalul [i carnalescul. Foarte puștini sînt ni de blog [i dau numele real, majoritatea preferă porecele, pseudonimele, măști. Este o lume a identităților protejate, pe de o parte, ori renegociate, pe de altă parte: identitatea nu mai este una singură, subiectul devine multiplu. Marchiza polemizează cu valețul, contele cu majordomul, poetul cu inginerul, studentul cu rectorul, [i tot așa. Carnavalul presupune, să ne reamintim, un timp al exploziei [i al desfrîrii, dar [i unul al exorcizării, în care ierarhiile sociale, politice, religioase, culturale nu mai contează. -n care diferențele de vîrstă nu mai funcționează neapărat (vuvooiala este abandonată în favoarea tutuielii, cam forjate, uneori). -n care diferențele de civilizație ori chiar gender nu mai contează. -n care, la urma urmei, poate fi practicat inclusiv un soi de amoralism. De ce? Fiindcă lumea e dornică de show, de teatralitate, de spectaculos, de extravaganșă, de altceva. Fiindcă lumea vrea orice, dar în niciun caz să se plictisească. De aceea, măști de blog sînt schimbate cu voluptate de seducători [i seduse. Iar uneori, să nu uităm, este ales chiar [i

un rege de carnaval. Lumea blogurilor rediscută, de fapt, ideea de confesional, de spovedanie. Nu mai este nevoie de un duhovnic tipic, cu anteriu, întrucît blogurile au devenit, în anumite cazuri, locuri de auto-spovedanie. Nu mai este necesară spovedania clasică, în sens religios, întrucît blogurile sînt [i locuri predilecte de mîrturisire, în care, însă, lipsește ceva esențial: lipsește tocmai urmarea spovedaniei, curăirea [i canoanele primite de la preot. Sînt ni de bloguri [i sînt propriii preoți; uneori, comentariile vizitatorilor lor au oarecare funcție punitivă, de sancționare ori alinare, dar nu mai mult de at. Nu în ultimul rînd, apoi, lumea blogurilor alcătuiește o uriașă, ncăpătoare canapea psihanalitică. Jurnalule de pe bloguri sînt în cele mai multe cazuri fie defușri, fie refușri cu urmări destul de vizibile. Sînt ni de bloguri se descarcă de frustrări, neputințe, fragilități, [i rostesc durerile [i imperfectăjunie: sau, dimpotrivă, le camuflează pe toate acestea, le neagă, le travestesc: uneori, totuși, să nu exagerem, sînt ni de bloguri [i expun [i bucuriile, plăcerile, mplînirile. Aceste tendințe, toate împreună, carnalescul, confesionalul [i canapeaua psihanalitică din imperiul deja molipsitor [i drogadicat al blogurilor (BlogNeverland) depinde de două tipuri de furturi: de exhibiționism [i de voyeurism. [i, indiferent că ne convine sau nu, într-un fel sau altul fiecare din noi trebuie să opteze pentru unul din aceste roluri. Hélas!

Consumerism (II)

Criticile vehemente aduse consumerismului metropolitan [i național au n fundal, n opinia mea, cu totul altceva decît ploaia dreptcredinciosului român. Nu din respectarea Postului [i din dezgustul față de mîrfuriile consumabile se născa iritarea profesorilor mediatice. Ci din constatarea la locul faptei a terribilei aglomerații achizitive.

E într-adevăr incomfortabil ca, odată ajuns în parcarea unui Mall, să te nvrîți bezmetic minute n [ir în căutarea unui loc/ro liber. E dezagreabil ca, după această mică aventură pe patru roți, să constai că [i cea pe două

picioare se va transforma într-o odisee. Prins în valurile mulțimii, ca altădată Ulise în cele ale mării haine, vei simți cum buna dispoziție se evaporă [i cum, în locul ei, rîmne o zgură de furie nepunctuoasă. Ai fi vrut tu acel filtru de cafea pe care o mînușă vioaie de gospodină tocmai l-a umflat de pe raft. Ai sta mai mult la brînzetură, dacă perechea aceasta de pensionari ar binevoi să se deplaseze mai încolo. -i-ar face plăcere să zăbovești la vinuri, dacă niște tineri aparent alcoolizași nu [i-ar vorbi tare [i nesărat, pe deasupra capului tău frîmțat de gînduri demi-seci.

E preferabil, în năoiaș, ipostaza foștilor activiști [i securiști, care aveau magazinele lor, cu circuit închis, în nd prostimea proletariată să se calce în picioare, la magazinele de Stat. E de învidiat situația unor miliardari de astăzi, care [i rezolvă aceste trebuoare fie prin raiduri personale în capitale occidentale, fie prin delegare de responsabilități. -ntre fosta „echitate socialistă” [i actuala stratificare capitalistă, [i este dat să „nghi” n sec [i să te răzbiți pe cine poți. Pe cine altcineva decît pe cei care [i seamănă, care au același statut financiar [i social ca [i tine, care caută [i cumpără exact ceea ce tu cauți [i cumperi? -n pofida furiei tale de azi -

care poate a fost [i a mea -ntr-o împrejurare sau alta -, ceea ce ni se ntmplă este un lucru bun. Faptul că noi ne luptăm pentru un loc de parcare într-un spațiu atît de larg, dar ticsit de mășini, faptul că stăm la cozi infernale, cu crucioarele pline cu mîrfuri de care poate nici nu avem nevoie (căci, Dumnezeu, c't poți mîncă [i bea de Sărbători [i Revelion, c't poți duce la acest capitol?), ne arată că am c [tigat bani pe care acum vrem să-i cheltuim - [i că din această rotativă c [tigăm un ntreg lan. Era mai bine înainte de '89, cînd aveai portofelul plin cu sute, dar nu se găsea (nu se „baga”) nimic? A fost mai bine în anii '90, cînd salivai, sărac lipit, n

BUCUREȘTI FAR WEST

Daniel CRISTEA-ENACHE

fața unor vitrine ispititoare? Trezește-te, omule, la realitate, revino-ți din gîndurile at de negre [i nu mai vitupera împotriva consumerismului! Dacă ești cu adevărat credincios, du-te la biserică, la slujbă, calcă-te acolo n picioare cu credințioșii ferveți [i practicanți! Ce cauți la Mall, ce cauți la Hypermarket? Iar dacă ești, ca [i mine, un cetățean onest, cu frică de Dumnezeu, dar [i cu dorința firească de a avea masa plină de Sărbători [i cadouri pentru

toți cei dragi, -ți un program de tept [i ocolește fluviul de consumatori! [taci că în unele magazine se pot face cumpărături [i noaptea? Ai ncerat vreodată această experiență, a unui shopping minuios, tactic, de o lentoare onirică? Nu te-ai informat, fiind prea inflammat. Adevărul e că n-ai ncerat. Ai preferat să te nghesuși zi de iarnă pînă seară [i să te răzbiți, apoi, la gazetă. Pac la războiul sfînt împotriva consumerismului!

SECRETUL ADRIANEI

Adriana BABE\I

„Pentru totdeauna al t\u”

N-am cum s\ evit. Fiindc\ scriu fix 'n 15 ianuarie, nu pot s\ nu-mi amintesc cum era s\ mor (la propriu) pe baricada Dulcea mea Doamn\ Eminul meu iubit. Dar de ce s\ 'ntre o poveste ca asta 'ntr-o rubric\ despre bucurie? Pentru c\ am sc\pat cu via\ [i pentru c\, 'n final, a ie\it ceva bun din toat\ zdrebeala. S-a 'nt'mplat 'n vara lui 2000, c'nd „Orizontul” a vrut s\ 'nt'mpine cum se cuvine bomba-bombelor literare, f\cut\ cadou României de Christina Zarifopol-Illias: cele 93 de scrisori inedite ale lui Mihai Eminescu. Cred c\ am fost 'ntre primii cititori ai paginilor scanate dup\ originale [i aduse de Mircea Mih\ie\, prin martie, tocmai de la Bloomberg. Deci aveam timp suficient s\ compun ceva. Dar m-am pus pe documentat p'n\ era s\ m\ sufoc. Nu voiam s\-mi dau doctoratul 'n b\dia, 'ns\ lucrăm 'n paralel la o carte despre epistolarele amoroase ale scriitorilor [i ce 'mi c\zuse acum sub ochi era dincolo de orice 'nchipuire. Cu zel neab\ut, am str'ns material c't s\ pot 'ncropi pe loc un opuscul: sute de fi\fe, cu citate [i interpret\ri. Mai aveam trei zile p'n\ c'nd revista intra la tipar [i trebuia s\ acop'r patru pagini: deci vreo 40.000 de semne cu spa\ii. Blocajul era total: cum s\ scriu?

Cafelele nu mai aveau nici un efect, iar medicamente cu amfetamin\ n-a\ fi luat nici moart\, dup\ crunta p\janie din Junele cu Silutin-ul, blestemat fie-i numele 'n veci! Deci cum s\ fac? S'mb\l\ la pr'nz m-am perindat cu un taxi prin toate magazinele, 'n c\utare de Red Bull. Nici pic\tur\, dar cauza sesiunii. La o benzin\rie mi-am v\zut visul cu ochii: am cump\rat opt sticlu\ argintii 'n form\ de grenad\ [i opt dinamite Red Bull. Le-am dat pe g't 'n patru reprize de c'te dou\, combinate cu nu mai [tiu c'te espresso-uri, uit'nd complet s\-mi iau medicamentele de tensiune [i inim\. Am scris 'n trans\, o noapte [i-o zi, 39.000 de semne. Luni diminea\ am trimis productul 'n tipografie [i la ora 10 m-am internat la clinica ASCAR. Textul a ap\rut cu titlul Coregrafii erotice 'n revist\ [i 'ntr-un volum care se cheam\ Arahne [i p'nza [i pe care, v\z'nd c\ am mai degrab\ spor culinar, un amic a rebotezat-o arahide [i br'nza. Pe gustul meu de acum, chiar nu-i mare br'nz\ acolo, pentru c\ patosul d\ prea des peste

margini. 'n fine. Dar ceva-ceva tot a ie\it bine. Am descoperit, silit\ de 'mprejur\ri, cum le scriau nevestelor sau iubitelor autorii români acum vreo 130 de ani. [ti] cum se vede istoria literaturii române prin epistolele ei de amor (sau adio)? Minunat! Ia uita\i-v\ pu\jin la ce-am spicuit:
Primul, rece [i 'Nios ca o ghilotin\, e Titu Maiorescu, c'nd retez\ orice speran\ 'n matrimoniul: „Clara, à...à Vreau s\-ji atrag din timp aten\ia asupra unui lucru, f\l\ asprime, dar cu fermitate: toate ac\iunile acestea febrile pentru 'ntoarcere, explicare, 'mp\care constituie un punct de vedere dep\it\... /La starea actual\ nu se va schimba nimic ani de zile de acum 'nainte. Pentru mine este ultima 'ncercare de a vedea dac\ mai pot tr\i. 'n ziua 'n care tu te 'ntorci la Bucure\i, eu am plecat din Bucure\i. Aranjeaz\te potrivit cu acestea. R\mâi unde te g\se\i [i las\ fiec\ruia dintre noi posibilitatea de a se reg\si singur 'n sine 'nsu\i. T.M.”

Al doilea e pastelatul Alecsandri, care 'i scrie so\iei Paulina ca unei unei surori:
„Drag\, Dup\ o noapte alb\, frumoas\ [i poetic\, 'ns\ 'n care nu am 'nchis ochii, dup\ obicei, am sosit bine la Bucure\i. Am g\sit pe amicul nostru s'n\tos. El te s\rut\ [i te a\teapt\ cu toat\ dragostea ce-\i poart\. Ad\ mata panerul ce preg\itse [i sau mai bine trimite-\u cu conductorul de la Slep-in-kar. Cad de somn, merg s\ m\ culc [i te s\rut de o mie de ori. V. Alecsandri. P\ze\te-te s\ nu r\ce\i. Nu te osteni peste m\sur\.”

[i iat\-\u pe Erou: „Dulcea mea Veronic\, à...à Te rog, pu\jul meu cel scump, s\ nu fii sup\rat\ c\ nu-\i scriu multe, c\ci bucuos a\ scrie volume 'ntregi dac\ a\ putea s\ m\ scufund cu totul 'n dulcile mele amintiri; [ti] 'ns\ c\, gonit de ocupa\ii zilnice [i nemernicii, abia am câteva momente seara nu s\ gâdesc la tine, c\ci aceasta o fac toat\ ziua, dar s\ m\ r\sgâdesc [i s\ te s\rut 'n 'nchipuire m\car, dulcea mea Veronic\] [i rat\ [i cochet\ [i u\uric\ [i popo]ic\]. 70 de mii de s\rut\ri a\ vrea [i n-am nici una, nici una. Te mângâi eu dulce, te s\rut cu drag.]i pup piciorule [i r\mân ca totdeauna [i pentru totdeauna al t\u, Turc cinstit [i amorezat, Emin aga”. Sim]i] cum poate 'nvia istoria, ba chiar literatura?

Album de enerv\ri

La 24 de ani, t'n\rul Cioran, exilat la Paris, scrie poate cel mai pasionat text al s\u, Schimbarea la fa\ a României, un eseu 'n care s'nt prezentate criza unei culturi mici, iubirea [i ura fa\ de istoria României: „Salvarea României – s'nt virtualit\jile [i posibilit\jile ei ascunse. Ceea ce am fost nu este dec't un sprijin iluzoriu. Nu trebuie s\ fim at't de la[i 'nc't s\ ne invent\m un trecut. Iubesc istoria României cu o ur\ grea”, scria Emil Cioran 'n 1936.

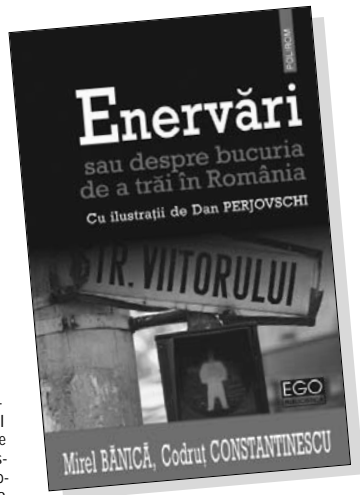
Ceva din Isteria cioranlan\ a Schimb\ri la fa\ a României se reg\se[te [i 'n volumul Enerv\ri sau despre bucuria de a tr\i 'n România, un mic album 'n care doi prieteni, Mirel B\nic\ [i Codru] Constantinescu, adun\, cu perseveren\ja unor filatelii[ti, enerv\riile pe care le-au tr\it 'n „Absurdistanul” românesc: „Am colec\ionat 'n fond, precum doi filatelii[ti 'mp\tim]i, cele mai stridente [i mai interesante enerv\ri, le-am [ters de ultiare, le-am lustruit bine [i le-am pus 'n acest clasor. Spre deosebire de adev\raji filatelii[ti, noi am avut gri] s\ ne l\sv\m amprenta pe dosul fiec\ruil timbru”. Popasurile celor doi studen]i cioranieni prin „Paradisul” Occidental (Canada, Elve]ia, Fran]a) au avut un rol decisiv 'n scrierea acestui volum, ap\rut la finele anului trecut la Editura Polirom. Exilul predispuie 'ntotdeauna la enervare, dar ceea ce conteaz\ cu adev\rat este felul 'n care această stare de spirit este „gestionat\”.

Enervarea româneasc\ este unic\, „este sculent\, muste[te de culoare local\”. Ne enerv\m pentru simplul fapt c\ tr\im 'n România, 'n Valahia, 'n Autohtonía, 'n Barbaria, 'n Claxonia, 'n Absurdistan, 'ntr-o Jar\, de m'na a doua”, 'n care barbaria [i kitsch-ul par a fi c'teodată tr\sv\rii definitorii. Cel doi prieteni, Mirel B\nic\ [i Codru] Constantinescu, [i scriu unul altuia de cele mai multe ori pe ilustrate de carton, iar coresponden]a lor seamn\ foarte mult cu un schimb de enerv\ri. Enerv\riile reprezint\ pentru cei doi autori o form\ de revolt\, de eliberare, un soi de

exerci]iu terapeutic prin care tinerii 'ntor[ti din exilul occidental 'ncearc\ s\ se adapteze, s\ reintre 'n sistem [i s\ fac\ fa\] tuturor absurdit\jilor din peisajul românesc autohton, s\-[i men]in\ capetele la supra]a\, 'nnot'nd prin „m\lul u[or mirositor al]\rii-mam\”. Ceea ce enerveaz\ cel mai mult pare a fi combina]ia, fatal\ [i aberant\, 'ntre „comunism [i consumism”, o combina]ie care caracterizeaz\ perioada de tranzi]ie a României postdecembriste.

Enerv\riile lui Mirel B\nic\ [i ale lui Codru] Constantinescu nu fac prea mult\ filosofie

Unii ar putea spune c\ enervarea are la baz\ compara]ia, pe care nu o putem niciodat\ evita, 'ntre „Paradisul” Occidental [i „Absurdistanul” românesc, 'ntre „z'mbetul ipocrit” al occidentalilor [i „scuiptatul balcanic”. Dincolo de aceste compara]ii, mai exist\ 'ns\ o mul]ime de motive pentru care România nu reu]e[te, cum spunea Cioran, „s\ se des-c\tu]eze dintr-o condamnare, care o fixeaz\ 'n c\ma[a de for] a anonimatului”. Totu[ti, spre deosebire de scrierile cioraniene, Enerv\riile lui Mirel B\nic\ [i ale lui Codru] Constantinescu nu au preten]ia de a aduce 'n discu]ie mari probleme existen]iale [i nu fac prea mult\ filosofie, ci 'ncearc\ s\ transmit\

doar o anumit\ stare, pe care cei mai mul]i dintre cititori, cei care tr\iesc 'n fiecare zi 'n România, o vor recunoa[te cu siguran\].

Bucure[tiul mai p\streaz\ la periferii cocioabele [i magherni]ele din romanele lui Eugen Barbu, personajele caragialiene [i]in 'n continuare discursurile pompoase [i demagogice prin politica româneasc\, dar noi]i crai ce mi[un] prin Bucure[tiul anilor 2000 nu mai au nimic 'n comun cu craii de Curtea-Veche ai lui Mateiu Caragiale. Realismul magic al Balcanilor, surprins at't de bine de Ismail Kadare [i Mateiu Caragiale, pare s\ fie 'nlocuit de „mocirla balcanic\”, iar singura solu]ie salvatoare pe care o propun Mirel B\nic\ [i Codru] Constantinescu este aceea de „a 'nnota pe spate, privind cerul”. Enerv\rii cumplite, enerv\rii mai mari sau mai mici, enerv\rii progresive sau enerv\rii imedia-te, enerv\rii „stridente” sau enerv\rii „interesante”, toate acestea formeaz\ o adev\rat\ ierarhie a enerv\rilor 'n România, Jara 'n care cei 'ntor[ti din exil s'nt atin]i de „sindromul ateriz\rii”.

Mirel B\nic\, Codru] Constantinescu, Enerv\ri sau despre bucuria de a tr\i 'n România, colec]ia]i Ego. Publicistic\, Editura Polirom, 2007, 18,95 lei

DORIS LESSING » O COBOR-RE -N INFERN

C\Ntoriile omului interior

Charles Watkins este o profesor de limbi clasice, care zace incon\tient 'ntr-un spital din Londra anulul 1969. Nu-[i aminte]te nimic din trecut [i face cu greu fa\] tuturor 'ncerc\rilor medicilor de a-l „recupera” din lumea sa interior\, din aventura cultural\ 'n care este prins. O cobor're 'n infern, romanul lui Doris

Lessing, laureat\ a premiului Nobel 'n 2007, nu este dec't un jurnal de c\Ntorie, un „roman despre spa\iul interior; deoarece nu se poate merge niciodat\ altundeva dec't 'n interior”. Ac]iunea romanului penduleaz\ 'ntre dou\ lumi: lumea imaginar\, cea a c\Ntoriilor omului interior, [i lumea real\, lumea

medicilor londonezi care experimenteaz\ fel de fel de medicamente pentru a-l „vindeca” pe profesorul Watkins. Aceast\ vindecare nu 'nseamn\ dec't confundarea 'n somn [i 'n uitare, renun]area la o lume fascinant\.

Pacientul lui Doris Lessing este pe r'nd Odiseu, Iason, Iona, Ulise, r\l\cînd pe ap\ [i pe uscat, cobor'nd 'n ad'ncuri pe spinarea unui delfin sau zbur'nd prin v\zduh

TREI R | SPUNSURI DE LA MIREL B | NIC |

„Eu [i Codru] am scris fără «orgoliu»”

Cititorul poate descoperi în Enervări ceva din isteria cioraniană a Schimbării la față a României. Cum v-a influențat acest text, pe care Emil Cioran l-a scris, cu pasiune [i orgoliu, în exilul său de la Paris?

Sînt extrem de onorat [i de „speriat” de comparația între bietele noastre Enervări cotidiene [i marea enervare cioraniană. Textul lui Cioran m-a influențat foarte mult atunci cînd l-am citit, în anii '90 – ce-i drept, cu pasiunea neofitului, într-o ediție fără aparatul critic necesar njelegerii contextului tinereții cioraniene. M-a influențat atunci pentru că după radicala schimbare produsă [i PRO-PUS] de Revoluția din 1989, totul pare posibil în viața noastră, dar [i în societatea noastră. Ce a rămas după mai bine [i un deceniu [i jumătate mi-e greu să spun... poate o stare de nemulțumire „remanentă” față de continuarea încercării a României de a avea un început onorabil în toate. Eu [i Codru] cred că am scris fără „orgoliu”, dar în mod sigur am pus multă pasiune în schimbul nostru de mini-epistolă.

Enervările provin, în mare parte, din faptul că nu ne putem abține să comparăm „Absurdistanul” românesc cu „Paradisul” Occidental. Trebuie să-i dăm dreptatea lui Kierkegaard atunci cînd spune despre comparație că „este originea tuturor relelor noastre”?

–ntr-adevăr, așa cum spuneam [i în prefața cărții, orice individ cu un minimum de bun-simț al comparației [i poate da seama imediat de DIFERENȚELE enorme între „noi” [i „Ceilalți” din Europa. Nu, noi nu opunem „Absurdistanul” românesc cu al său ilustru ambasador Eugen Ionesco, „Paradisului” Occidental dintr-un motiv foarte simplu: pentru noi, Occidentalul NU este... paradisul! Am cunoscut Occidentalul prea bine, inclusiv în aspectele sale delicate, ce rămîn ascunse la o primă vedere, superficială. O primă vedere [i o cunoaștere care în genere scapă oamenilor politici,

diplomaților, ambasadourilor „culturali” etc. Noi am trăit oarecum viața unor „cîpîunari” pas comme les autres: noaptea masteranzi [i doctoranzi, ziua, lupta continuă pentru supraviețuire. Or, tocmai această luptă ne-a dus în contact direct cu realul. Pentru mine cel puțin, comparația nu este „mama relelor”, ci avantajul competițional pe care l-am în comparație cu alții „intelectuali” ce nu au avut ocazia să aibă experiențele mele sociale [i profesionale. Pe un blog, cineva din străinătate care ne comenta cartea (USA, bînuiesc) spunea că doar ne plîngem [i nu ne-am cîntat după întoarcerea în România un „job” pe mîsur. Cred că nu a nîeles nimic din exercițiul comparației [i din valoarea „operațională” a enervărilor noastre. Dar arată [i dimensiunea „socială” a acestei cărți.

Cum justifică prezența numelui lui Mateiu Caragiale într-o listă cu enervări din Bucureștiul anului 2005?

Caragiale? Hmm... bun întrebare. Foarte simplu. Pentru mine, Mateiu este însă „marca” orașului București, „brand-ul” acestuia, dacă ar fi să vorbesc în neolimbă de lemn de pe Dîmbovitza. Nu pot discosa imaginea Bucureștiului, caracterul său respingător [i fascinant în același timp, de opera lui Mateiu. Nu cred că există oraș în Europa care să corupă mai mult decît Bucureștiul – în toate sensurile acestui termen. [i să enerveze la fel de mult. Dar unorii dragostea se naște tocmai din enervare – o dragoste plîtimă, fără speranță.

Pagini realizate de Bogdan Romaniuc

inclecat pe o uriașă pasăre albă. Cîntoria în jurul pîmîntului este pentru Charles Watkins [i o cîntorie în propria lume imaginată, o experiență a interiorității. Pe cît de liber se simte omul interior în cîntoriile sale fantastice, pe alt de violente sînt încercările medicilor de a-l face captiv în propria lor realitate. „DOCTORUL Y: Ești internat în Spitalul

Central, ești în pat [i ești sub îngrijirea noastră. Trebuie să te odihnești. Vrem să dormi. PACIENTUL: Dacă dorm voi muri. DOCTORUL Y: cum te cheamă? Vrei să-mi spui? PACIENTUL: Iona. DOCTORUL Y: Ieri erai Iason. Nu poți fi cînd unul, cînd altul, [tii asta. PACIENTUL: Toți sîntem marinari”. Somnul înseamnă moarte, ieșirea din fantastic [i

sfrîitul tuturor cîntoriilor interioare. Pentru Doris Lessing, la fel ca [i pentru Sfîntul Augustin, timpul nu are altă dimensiune decît cea subiectivă, cea pe care i-o dă numai conștiința umană. Sufletul ulceros al celui ce nu l-a găsit încă pe Dumnezeu este descris în rândurile Confesiunilor, plimbîndu-se prin „vastele palate ale memoriei”.

Augustin preferă omul interior omului exterior. „O coborîre în infern, Charles Watkins se rotește în cercurile timpului, într-o halucinantă cîntorie în lumi paradisiace, ale începutului [i ale incenției: „Mintea mi-e prinsă în cercurile Timpului, asemenea depunerilor de pe cochiliile scoicilor sau nscrierilor anilor în trunchiurile de copaci...”.

PUBLICITATE

Radio România Muzical prezintă
celebrul
Concert pentru pian și orchestră de EDVARD GRİEG
În 5 interpretări diferite
Arturo Benedetti Michelangeli
Nelson Freire
Sviatoslav Richter
Krystian Zimerman
Leif Ove Andsnes
21-25 ianuarie, luni-vineri, ora 16.10
Puteți să ne ascultați și live online muzical.srr.ro

Suplimentul de CULTURĂ
CULTURĂ
SAPTESERI
arhitectura
ROMPRES
PORTEFO
97,6 și 104,8 FM
on line muzical.srr.ro
satelit
Radio România Muzical
Clasic, Jazz & more

Radio România Cultural
GRAFFITI
o interfață a culturilor europene
GRAFFITI
o luptă dreaptă în arena diversității
GRAFFITI
un român la minut – decupat din istoria cotidiană
GRAFFITI
o emisiune realizată
la Radio România Cultural
în fiecare zi
de luni până joi,
de la ora 14:30
GRAFFITI
cu Adela Greceanu și Ioan Budura
fm
Brașov 105 | București 101,3 | Craiova 101,1 | Cluj 101 | Iași 103,1 | Timișoara 100,7

Dumitru Ungureanu: „La Mike Oldfield am admirat de la bun început chitara. Un sunet unic, nu interesează cum obținut, ce dă senzația de puritate, de lumini septentrionale, de pajiti pustii din Scoția, de ghețuri verzi din Islanda”.

ROCKIN' BY MYSELF
Dumitru UNGUREANU

Planoare muzicale

Era în 1980. Mă întinsem în barul „Virtute” cu un tip, Sic, figură celebră în zonă, boem desvârlit, minte brillantă. Urma să emigreze în America, aștepta ultimele formalități (care au durat vreo 4 ani!). Dădea petrecerea de adio. Discutam diverse. Venind vorba de fotbal (îi de-un jucător, Bumbescu, Sic zice: „E specialist în planoare!”). Se referea la stilul de joc al popularului apăsător, care nimeria un [ut cum trebuie, iar cu următorul trimeea mingea peste tribune...

La „planoare” mi s-a dus gndul ascultnd-vznd editarea pe dvd a unui concert din 1979, Mike Oldfield – *Exposed*. Spectacol agreabil, cu interpreti bine dispuși, cu performanțe absolut meritorii pe scenă. Zic asta pentru că genul muzical cultivat de Mike Oldfield (un fel de rock simfonic, dar sigur e mai mult decât atât) cere ceva instruire. Să execuți live partiturile puse la dispoziție de un orchestrator genial cere (tiință), nu doar energia celor trei acorduri cu care punkerii zguduiau lumea la data când Oldfield o lămupea cu incantațiile sale eterice. Mă întreb chiar, cum oare se împacă genul de spectacol făcut de Oldfield (îi echipa sa cu turbulentele manifestări ale tineretului englez supărat? Probabil că muzica lui Mike Oldfield s-a adresat de la început unor oameni educați, cu standardul de viață superior, cu pretenții care sînt racordate la contemporaneitatea rockeristică prin astfel de opere. Oameni nu lipsiți de umor (îi poftă de glumă – a se vedea „bătălia” cu avioanele (planoarele) de hrtie dintre spectatori (îi instrumentiști, la jumătatea show-ului...

La Mike Oldfield am admirat de la bun început chitara. Un sunet unic, nu interesează cum obținut, ce dă senzația de puritate, de lumini septentrionale, de pajiti pustii din Scoția, de ghețuri verzi din Islanda. Folosesc intenționat metafore (îi sintagme impresioniste,

fiindcă orice termeni tehnici, de a[ă-numit critic de specialitate, n-au nici un rost alături de partituri atît de bine făcute, n-nt a vorbi „tehnic” este redundant. Inspirația, frumusețea, melodicitatea pasajelor – a foarte multor pasaje, este bine să precizez – în de harul cu care Mike Oldfield a fost druit de Cel-de-Sus. Să scrie melodii cuceritoare nu-i este dat oricui. Dar Oldfield a muncit mult să-și merite talentul. Nu mai am la îndemână un interviu de acum aproape două decenii, în care vorbea despre realizarea albumului *Islands*, (îndeosebi a piesei *The Wind Chimes*, pe care o ilustrase video cu animație 3D, realizată în faimosul program de computer numit *3d max*. Dacă eram muzician de voce, documentul respectiv stătea pe raftul cu „opere fundamentale”, obligatoriu de parcurs, așa cum stă în studioul (îi tu eu cui...

Mike Oldfield a experimentat (îi-a explorat domeniul noi ale creativității) și multi-media. Totuși, n-a mers prea departe cu experimentul, astfel că muzica sa este accesibilă unui public eterogen. A compus destule hituri de „top ten”, a (îi tras de succesul *Tubular Bells*. Asta (îi face „planorist”. Parcă prea multe concesii făcute gustului de moment al ascultătorilor! Snt eu pretențios? Poate. Dar nu mai departe decât în concertul ce mi-a provocat articolul de față, se aud niște sonorități disco, din cele care făceau valuri în cluburile de dans la modă acum trei decenii. E acesta un defect? N-ai zice. În fond, orice artist vrea să fie cît mai cunoscut. Cum să izbutească dacă nu făcînd ocheade publicului vremii sale? (îi chiar un disc recent – *Light & Shade* (2005) este o simbioză de tehnă (îi chitară tipică) Mike Oldfield, cu ritm vivace (îi riffuri ca de (pe) *Reason*, foarte plăcut urechii (îi, concomitent, absolut odorizant creierului! Ce pot spune mai mult?

Despre lipsa inexplicabilă a coloanei sonore 5.1 pe *Exposed*, data viitoare.

Klaus Tennstedt. La o aniversare.

La 11 ianuarie s-au împlinit zece ani de la moartea dirijorului german Klaus Tennstedt. Ocupat cu aniversarea lui von Karajan, presa muzicală a uitat aproape complet de Tennstedt. Figura sa a fost evocată doar la Hamburg unde, după refugierea sa în Occident, a condus Orchestra Radio (îi, indirect, de melomanii de pe forumurile de schimburi muzicale pe Internet. Tennstedt aparține unei generații de dirijori considerat mult timp de mna a doua (îi pe care doar scurgerea vremii (îi reațezarea început a valorilor o repun pe un fundament proeminent; o generație ai cărei dirijori au lăsat fiecare în urmă integrale ale marilor simfonii (îi ce au fost Bruckner (îi Mahler.

nr-o discuție cu Elena Matheopoulos, pentru cartea acesteia de portrete dirijorale, Tennstedt povestea că s-a apropiat fizic de Mahler, la vîrsta de 43 de ani. Dincolo de „misterul” ce nconjoară momentul în care un dirijor se simte gata să

SCRISOARE PENTRU MELOMANI

„Muzica nu trebuie njeleas, ea trebuie ascultată” (Hermann Scherchen)

Victor ESKENASY, Radio Europa Liberă, Praga

interpreteze un compozitor de talia lui Mahler, spune el, există ceva, „evident, în relație cu experiențele proprii (îi procesul de maturizare, atca artist, cîi ca om”. Cu același prilej, Tennstedt aduuga că pregătirea interioară ia un timp lung, deoarece trebuie să-și permii lui Mahler să se infiltreze în tine p n cînd ajungi să te identifici complet cu el. Mahler trebuie cîntat cu ntreaga ta minte, conștiință (îi suflet... Trebuie să crezi în el suț la suț”. I-au trebuit mai mult de șase luni, atunci cînd s-a decis să-și interpreteze, pentru a-și forma o concepție, un proces, la fel ca (îi citirea unei cărți) complexe, de exemplu, *Josif și frașii lui* a lui Thomas Mann, pe care nu poți să o citești (îi să o absorbi toată, dintr-o dată; o citești, o pui de o parte, apoi o ieși din nou, prima dată o citești relativ repede (îi superficial de la început la sfîrșit, pentru a avea o imagine generală, apoi vine detaliul. Cu partiturile se petrece la fel”.

Personal, (îi asociez pe Tennstedt cu Mahler fiindcă singura dată cînd l-am văzut la Londra, în anii '80, m-a impresionat profund interpretarea pe care a dat-o la Royal Festival Hall, într-o seară în ajun de Paști, simfoniei a 2-a, a „năvăliții”. Recitind astăzi cartea Helenei Matheopoulos găsesc această reacție a unui critic londonez de la „Sunday Times”: „nu am auzit niciodată o partitură de Mahler care să-mi răsare at de feroce, cu un angajament at de aprins din partea ntregii orchestre, ncins p n la incandescență pe parcursul celor peste 90 de minute”. Tot sper că înregistrarea va apărea în seria *BBC Legends*, în care au apărut p n acum (apte discuri cu Tennstedt, toate demne de ascultat.

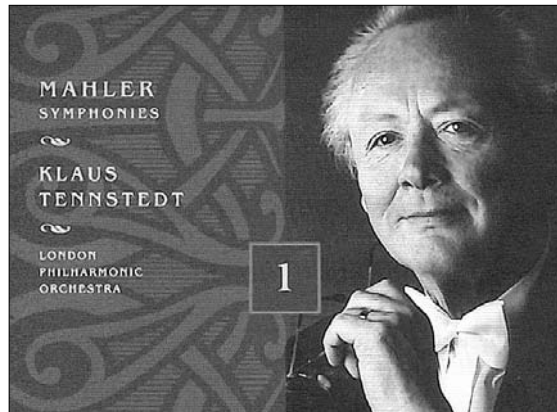
Cînd (îi ascultam la Londra, nu (țiam decît vag că Tennstedt este un produs al

[colii dirijorale est-germane, refugiat la un moment dat în Occident. n fapt, nscut în 1926, el a studiat vioara, pianul (îi compoziția la Conservatorul din Leipzig, devenind, în 1948, la 22 de ani, prim concert-maestru al Orchestrei Operei din Hallé. O problemă de sănătate la o m n l-a obligat ulterior să devină co-repetitor, o poziție din care s-a familiarizat profund cu repertoriul liric (îi din care la un moment dat (îi s-a propus să dirijeze o operă de Wagner-Régnay, dirijorul titular fiind indisponibil. Cariera avea să se modifice fundamental din acel moment (îi recunoașterea calității lor sale o primea în 1958 cînd a devenit asociat al Operei de Stat din Dresda. n 1962 era numit director muzical la Schwerin de unde, nouă ani mai t rziu, convins că n Est căile de dezvoltare (îi erau consumate, se decidea să facă pasul hotvortor, cernd azil politic în Suedia.

După o perioadă la Göteborg (îi în fruntea Orchestrei Simfonice Radio Suedeză, urmat de direcția Operei din Kiel, Tennstedt a condus între 1979 (îi 1982 prestigioasa orchestră NDR de la Hamburg. A urmat, via Toronto, o invitație în 1974 la Boston (îi un adevărat triumf cu orchestrele americane n programa Beethoven, Bruckner (îi Mahler (unele devenite disponibile astăzi, la aniversarea sa, pe site-ul poate cel mai popular de schimburi de înregistrări ale melomanilor, *Operashare*). n 1983, a dirijat *Fidelio* la Metropolitan Opera la New York, dar aparițiile sale ulterioare în repertoriul liric s-au redus la câteva titluri.

n 1977 (îi a făcut debutul cu Orchestra Simfonică din Londra, numit, din 1980, dirijor invitat principal. Din 1982, la ncheierea contractului său la Hamburg (îi al lui Georg Solti la Londra, avea să preia conducerea Orchestrei Filarmonice londoneze. Instrumentiștii orchestrei declarau despre el că n anii mandatului său a mbinat vitalitatea lui Solti cu frazarea mai relaxată a lui Bernard Haitink. Din acea perioadă datează remarcabile înregistrări EMI a simfoniilor de Mahler, probabil principala motenire discografică (îi a lui Tennstedt. Un cancer detectat în 1985, urmat de alte probleme de sănătate au condus la retragerea sa tratată de pe podium, nt în timp, apoi, din 1993, definitiv. Cinci ani mai t rziu avea să se stingă din viață.

Zece ani după dispariția sa, Klaus Tennstedt continuă să surprindă grație mai ales multor înregistrări de concerte live, publicate de diverse mici companii semi-legale japoneze. O listă a acestor discografii o găsiți la adresa: <http://www.2u.biglobe.ne.jp/~oma-q/images/hobidxtane0.htm>. Un dirijor ce merită descoperit sau redescoperit...

Nu pl\u0159nge pentru mine, America! (m\u0159 ocup eu de partea asta)

Poate c\u0159 nu am luat nici un Glob de Aur, nici nominalizare la Oscar, dar rom\u0159nii tot au cu ce se m\u0159ndri: \u0159n domeniul politiciii, am fost [i noi o dat\u0159 trendsetteri. Nu cunosc nici o alt\u0159 \u0159ar\u0159 \u0159n care lacrimile de politician s\u0159 fie mai la mare pre\u0159] ca \u0159n Rom\u0159nia; iar spre g\u0159dilirea orgoliului nostru, dup\u0159 B\u0159escu a urmat Hillary Clinton cu un succes la fel de bine cuantificabil \u0159n num\u0159rul de voturi.

Lacrimile lui Hillary Clinton, candida\u0159 republican\u0159 la alegerile preziden\u0159iale preliminare, au st\u0159m\u0159t mai multe comentarii dec\u0159t faptul c\u0159 a votat odat\u0159 \u0159n favoarea r\u0159zvolului din Irak. Au ap\u0159rut surprinz\u0159tor, \u0159n fa\u0159a camerelor de luat vederi [i a unui grup de femei din r\u0159ndul c\u0159ror a primit o \u0159ntrebare simpl\u0159: „Cum face\u0159i fa\u0159a [i reu\u0159i\u0159i s\u0159 fi\u0159i mereu at\u0159t de minunat\u0159?“. Pu\u0159ini vor \u0159ine minte cuvintele \u0159n care a fost formulat r\u0159spunsul. Hillary Clinton, v\u0159zut\u0159 p\u0159n\u0159 atunci ca o „b\u0159bat\u0159“ a politiciii, a pl\u0159ns \u0159n fa\u0159a na\u0159iunii. Op\u0159iunile electorale ale femeilor, spun anali\u0159tii americani, s-au schimbat \u0159ntr-o nanosecund\u0159.

La votul de a doua zi din New Hampshire, candidata republican\u0159 a \u0159ntors statisticile pe dos. A c\u0159 [tigat alegerile \u0159n fa\u0159a contracandidatului s\u0159u Barack Obama datorit\u0159 votului femeilor, cu 47% fa\u0159 de 34%, \u0159n special din r\u0159ndul celor nem\u0159ritate, unde diferen\u0159a dintre cei doi candida\u0159i republicani a fost de mai bine de 30%. Ca orice moment marcant al istoriei noastre recente, episodul a ajuns rapid pe YouTube, unde fiecare aleg\u0159tor poate s\u0159 vad\u0159 ochii \u0159n lacrimi]

ai femeii [i s\u0159 strige „Ha!“ oric\u0159nd are chef click-ul lui.

Lacrimi curg pe obrazul lor

Mitt Romney, un candidat republican de 60 de ani, [i-a ar\u0159tat f\u0159r\u0159 nici o re\u0159jiner\u0159 latura sa sensibil\u0159 chiar \u0159n aceea\u0159i s\u0159pt\u0159m\u0159n\u0159 [i tot \u0159n New Hampshire, izbucnind \u0159n lacrimi de dou\u0159 ori.

\u0159n leg\u0159tur\u0159 cu acesta din urm\u0159, comentatorii, psihologii [i sociologii nu au putut dec\u0159t s\u0159 observe c\u0159 nu mai s\u0159ntem \u0159n anul 1972, c\u0159nd cariera politiciii a unui candidat la pre\u0159edin\u0159ie s-a \u0159cheiat brusc dup\u0159 ce acesta a izbucnit \u0159n lacrimi. Ba chiar, spun anali\u0159tii, la un b\u0159rbat d\u0159 bine c\u0159 te o lacrim\u0159 \u0159n momente potrivite, a\u0159a cum a fost cazul lui Ronald Regan sau cel al lui George Bush \u0159 care a ar\u0159tat c\u0159 [tie s\u0159 pl\u0159ng\u0159 discret atunci c\u0159nd se \u0159nt\u0159ne\u0159te cu familiii ale victimelor din Irak.

\u0159n fa\u0159a emo\u0159iei lui Clinton, comentariile au variat de la „o victorie pentru Hillary, dar o \u0159nfr\u0159ngere pentru femei“ \u0159n „The New York Times“, p\u0159n la cel de

COULTURISME

M\u0159d\u0159lina COCEA

pe blogul lui Dick Morris, „Comp\u0159timirea altora este un lucru bun. Autocomp\u0159timirea este de neiertat \u0159n politic\u0159“.

Cine-[i sufl\u0159 nasul de diminea\u0159]...

\u0159n fapt, emo\u0159ia lui Hillary a fost mai s\u0159p\u0159nit\u0159 dec\u0159t cele mai discrete manifest\u0159ri ale pre\u0159edintelui B\u0159escu, un campion al lacrimilor. Nimeni nu mai \u0159ine num\u0159r\u0159toarea exact\u0159 a ocaziilor lacrimogene: episodul cu „Drag\u0159 Stolo“, integrarea Rom\u0159niei \u0159n UE, la vizitarea unui muzeu al Holocaustului, un discurs la Academia Nav\u0159al\u0159, decorarea grupului Ila\u0159cu, sosirea \u0159n \u0159ar\u0159 a trupului soldatului mort \u0159n Afganistan.

\u0159n politica rom\u0159n\u0159, mai s\u0159nt celebre lacrimile lui Dinu Patriciu (c\u0159nd a fost eliberat din arest) [i cele ale lui Dumitru Sec\u0159elariu, ivite \u0159n varii contexte. Sec\u0159elariu a pl\u0159ns la Prim\u0159ria Bac\u0159ului, \u0159n timp ce urm\u0159rea un film despre propria via\u0159], [i-a suflat nasul cam la fiecare apar\u0159i\u0159e \u0159n fa\u0159a judec\u0159torilor, lacrimi de crocodil \u0159nso\u0159indu-i pledoariile autocomp\u0159timitoare: „Nu s\u0159nt un pericol public. Nu am avut bodyguard\u0159 niciodat\u0159. Am doar un [ofer la un metru jumate. S\u0159nt un mic Onassis, dar s\u0159nt cel mai iubit moldovean. M\u0159 bucur de popularitate. Am patru copii acas\u0159“. Poate c\u0159 dumnealui chiar ar merita un Oscar...

VOI N-A\u0159I -NTREBAT
f\u0159r\u0159 zah\u0159r V| R| SPUNDE

BOBO

Poezie prozaic\u0159

lubita mea, s\u0159 devenim copii ca s\u0159 sc\u0159p\u0159m de griji [i de nevoi. S\u0159 arunc\u0159m \u0159n noi cu juc\u0159rii [i s\u0159 c\u0159dem cu sania-n noroi, s\u0159 ne-ar\u0159t\u0159m unul la altul pu\u0159a [i s\u0159 ne prind\u0159 mama ta din nou. \u0159n scri\u0159nciobul de lemn s\u0159 ne d\u0159m hu\u0159a, s\u0159 nu [tim ce e \u0159la un cavou. S\u0159 fie cald [i bine-n a mea minte, s\u0159 fie alb [i moale \u0159ntr-ata, [i c\u0159nd o fi s\u0159 cad\u0159 primul din-te s\u0159 nu ne mai g\u0159seasc\u0159 nimenea.

lubita mea, s\u0159 ne-arunc\u0159m \u0159n mare! [i s\u0159 sorbim din ea c\u0159 te pu\u0159in. Pl\u0159m\u0159nii ne vor deveni pahare [i c\u0159nd al meu, cel st\u0159ng, va fi prea plin, din s\u0159nii \u0159i voi face butelii de oxigen din care o s\u0159 sorb cu-at\u0159 nesa] \u0159c\u0159t nu voi muri, dar din p\u0159cate voi r\u0159m\u0159ne orb. [i peste ani, tot a\u0159tept\u0159nd lumina pe care am \u0159sat-o-n fund de-ocean, voi fi capabil, poate, s\u0159-mi v\u0159d vina de a te fi v\u0159ndut pe tot ce n-am.

lubita mea, s\u0159 ne-afund\u0159m \u0159n hoarda de oameni care ies de la metrou [i-amesteca\u0159i s\u0159 devenim organe, s\u0159 fim p\u0159r\u0159i ale corpului din nou. Tu s\u0159 fii un torace de copil, eu poate bra\u0159ul unui must\u0159cios, al unui paramece microscopic cil, al unei doamne grase, ma\u0159ul gros. Din ce \u0159n ce mai mici [i s\u0159ngerii s\u0159 ne \u0159ntorcem ast\u0159zi \u0159n p\u0159m\u0159nt, s\u0159 fim iar mor\u0159i [i iar\u0159 [i s\u0159 fim vii, s\u0159 fim din nou tu sf\u0159nt\u0159 [i eu sf\u0159nt.

lubita mea, s\u0159 str\u0159ngem iar\u0159 [i lemne, s\u0159 d\u0159m foc focului nestins. S\u0159-l ardem [i apoi u\u0159or s\u0159-i cernem cenu\u0159a peste funduri de abis.

lubita mea, se scutur\u0159 salc\u0159mii cu flori ce cad asemenea unor nori din care po\u0159i s\u0159 mu\u0159ti c\u0159nd \u0159i-o fi foame, pe care po\u0159i din cer s\u0159 te pogori.

lubita mea, s\u0159nt mort, dar tu e\u0159ti vie... Sau invers poate. Invers e la fel.

lubita mea, am scris o poezie pe o petal\u0159 a unui ghiocel.

Am aruncat Suplimentul de cultur\u0159 \u0159n aer!

SUPLIMENTUL
DE CULTUR| SE
AUDE LA

Radio Iasi
www.radioiasi.ro

\u0159n fiecare vineri,
de la 21.10

cu George Onofrei
[i Anca Baraboi

Suplimentul DE CULTURA

Marc\u0159 \u0159nregistrat\u0159 \u0159 Editura Polirom [i „Ziarul de la\u0159“. Proiect realizat de Editura Polirom \u0159n colaborare cu „Ziarul de la\u0159“. Suplimentul se distribuie gratuit \u0159mpreun\u0159 cu „Ziarul de la\u0159“.

Adres\u0159: la [i, B-dul Carol I, nr. 4, etaj 3, CP 266, tel. 0232/ 214.100, 0232/ 214.111, fax: 0232/ 214.111

Colectiul editorial: Emilia Chiscop, Florin L\u0159z\u0159escu, Lucian Dan Teodorovici (senior editor)

Redactor: [ef: George Onofrei

Redactor [ef adjunc\u0159: Anca Baraboi

Secretar general de redac\u0159ie: Florin Iorga

Rubrici permanente:

Adriana Babe\u0159i, Bobi [i Bobo (F\u0159v\u0159 zah\u0159r), Emil Brumaru, Ruxandra Cesereanu, Emilia Chiscop, M\u0159d\u0159lina Cocea, Daniel Cristea-Enache, Radu Pavel Gheo, Casiana Ion\u0159i, Florin L\u0159z\u0159escu, Diana Soare, Lucian Dan Teodorovici, Luiza Vasiliu, Constantin Vic\u0159.

Carte: Doris Mironescu, C. Rogozanu, Bogdan-Alexandru S\u0159nescu.

Muzic\u0159: Victor Eskenas\u0159, Dumitru Ungureanu.

Film: Iulia Blaga. Teatru: Mihaela Michailov. Arte vizuale: Matei Bejenaru, Marius Babias. Carticatur\u0159: Lucian Amar\u0159i (Jup).

Graphic\u0159: Ion Barbu. TV: Alex Savitescu.

Edi\u0159ia Na\u0159ional\u0159: Elena Vi\u0159d\u0159reanu, R. Chiru\u0159, Veronica D. Niculescu.

Publicitate: Oana Asaftei, tel. 0232/ 252294

Distribu\u0159ie / Abonamente: Mihai Sarbu, tel. 0232/ 271333. Media Distribution S.R.L., tel. 0232/ 216112

„Suplimentul de cultur\u0159“ este \u0159nscris \u0159n Catalogul pres\u0159e interne la po\u0159ta 2378. Pentru abonamente \u0159 pute\u0159i adresa oric\u0159rei Agen\u0159ii Rod\u0159din \u0159ar\u0159 sau oric\u0159ru\u0159u oficiu po\u0159tal. Cititorii din str\u0159in\u0159tate se pot abona la adresa: export@rodipet.ro.

Tarif de abonament: 18 lei (180.000) pentru 3 luni; 36 lei (360.000) pentru 6 luni; 69 lei (690.000) pentru 12 luni

Tipar: Print Multicolor

Responsabilitatea juridic\u0159 pentru con\u0159inutul articolelor [i apar\u0159ine autorului \u0159 „Suplimentul de cultur\u0159“ utilizeaz\u0159 fluxurile de [tiri Newsin \u0159 Manuscrisele primite la redac\u0159ie nu se \u0159napoz\u0159\u0159

Lars Von Trier nu se poate abjine s\ nu ne repete c\ el e autorul filmului *{eful [efilor*, ca s\ nu putem s\ ne l\sa\m `n voia filmului, s\ nu-i accept\m conven\iile [i s\ nu-l lu\m, eventual, drept realitate.

EN]ICLOPEDIA
ENCARTA
Luiza VASILIU

Porumb

Dup\ cum zcea domnul Emil Brumaru, `ntr-una din primele dimine\i ale anului `stula, `n fa\a unui chlo[c de ziare plin de z\pad\, En]iclopedia Encarta e nesfr[it\, {i, ca s\ prob\m acest\ afirmajie `ndr\znea), o s\ strecur\m o rubric\ oarecum nepotrivit\ cu tot ce-am scris p\ acum, dar care poate demonstra c\ t de nesfr[ite s\nt lucrurile `n general. La edi\ia a patra, cea ap\rut\ `n 1928, a *C\vrjii de bucate* de A. Petrini, motto-ul e `n francez\ (adic\ toate bucat\rele `n]elegeau pe vremea aia ce vrea s\ zic\ „la découverte d'un plat nouveau fait beaucoup plus le bonheur de l'humanité que la découverte d'une nouvelle étoile“; pentru cei dintre dumnea-voastr\ care nu s\nt de meserie bucat\rese, traduc, din Brillat-Savarin: „descoperirea unui nou fel de m\ncare aduce mult mai mult\ bucurie omenirii dec\ t descoperirea unei stele noi“). Iar re\etele s\nt at\ t de savuroase numai c\nd le cite[ti, `nc\ t]i vine s\ `nve]i poeme `n timp ce m\nci [i s\ reci]i re\ete `n timp ce cite[ti. Dau doar c\teva exemple, *pour la bonne bouche*: bor[cu g\lu[ti de raci, g\inu[]i sau pot\ nichi sc\zute, sup\ fals\ de orez, ariciu de mere, pi[co] de migdale, vin de ou\ rece (pentru fiecare sfert de vin alb, un ou proasp\ [i 50 gr. zah\), bowl de ananas pentru o societate mai numeroas\, vizitandine, imambaldid (p\tl\gele vinete `mp\nate), beca] fripte. De fapt, vroiam s\ ajung la m\m\liga boiereasc\ (deja `ncercat\ la noi `n buc\tr\rie), at\ t de delicios\: „cu lapte `n loc de ap\“. Spre final, se adaug\ 2-3 linguri de brnz\ [i 2 linguri de unt proasp\ de se r\stoarn\ [i se serve[te]. Ideea a fost s\ pun `n En]iclopedie o re]et\ veche [i una nou\, lat\ deci ce se mai poate face cu porumbul (boabe, de data asta), dup\ Jamie Oliver: se ia, se arunc\ `n tigaie cu 2 linguri de sos de soia, pu]in ghimbir tocat [i ardei iute `n fr\me, se toarn\ ulei de m\slina [i se las\ vreo zece minute. Apoi se pun ierburi de Provence sau doar p\trunjel [i o s\ fie at\ t de bun, `nc\ t nici n-o s\ [ti] c\nd da]i gata jum\state de kilogram de porumb. Pe `ncercate. Acestea fiind zise, promit c\ nu mai aduc vorba de chestiuni culinare. Numai p\nd c\nd o s\ mi se fac\ pof\ de bomboane.

Un Lars Von Trier „de r`s“ [i un Menzel nostalgic

FILM

Iulia BLAGA

{eful [efilor/The Boss of It All a fost f\cut de Lars Von Trier `ntre *Mandalay [i Wasington*, p\vr]ile a doua [i a treia din trilogia sa despre America. {i e o comedie! R\zi la ea cum nu r\zi la alte comedii, chiar dac\ umorul nu]ine de replic\, de poant\. De cele mai multe ori, actorii aga] filmul `n cui cu o singur\ grimas\, iar repetarea acelei grimase dubleaz\ efectul.

C\nd a `mplinit 50 de ani, `n 2006, danezul a sim]it nevoia unei simplif\c\ri. Nu numai c\ a sim]it-o, dar a [i redactat o scrisoare-comunicat de pres\ `n care `i informa pe jurnali]ti nu doar c\ de acu\ `nainte PR-ul filmelor sale se va concentra pe c\teva publica]ii cu greutate(!), dar [i c\ simplificarea va lovi produc]ia peliculelor sale, scenariile, echipa, iar filmele nu vor mai avea premiara mondial\ la mari festivaluri. E al doilea val al Dogmei?

„Dogma e ca via]a. Nu `n]elegei ce se spune, dar cuvintele s\nt importante“, spune cineastul danez prin gura unui

personaj din film, demonstr\nd c\ autoironia e printre sursele cele mai sigure de comic. Von Trier nu se poate abjine s\ nu ne repete c\ el e autorul filmului, ca s\ nu putem s\ ne l\sa\m `n voia filmului, s\ nu-i accept\m conven]iile [i s\ nu-l lu\m, eventual, drept realitate. Ne vorbe[te de la bun `nceput, avertiz\ndu-ne c\ urmeaz\ o comedie, intervine de mai multe ori de-a lungul filmului ca s\ puncteze momente care lui i se par importante sau pentru a schimba macazul pove[]tii, introduc\nd un nou personaj. Tot el `nceie filmul.

-n slujba regelui Angliei - cel mai recent film al lui Jiri Menzel

Povestea se poate rezuma foarte u[or: un manager care conduce din umbr\ o companie angajeaz\ un actor [omer pentru a juca rolul [efului `ntors din

SUA. Motivul? Vnzarea companiei c\tre un islandez, tranzac]ie ce nu se poate face fr\ semn\tura directorului pe contract. Venit `n rol dintr-o lume care nu l-a familiarizat cu IT-ul, ci cu dramaturgul Gambini care a scris, printre altele, *Pisica sp\zurat* (!), actorul intr\ `n rol pe m\sur\ ce se apropie de „subordona]ii“ lui care alc\tuiesc o menajerie perfect\: o femeie care pl\nge c\nd e criticat\ [i se sperie c\nd porne[te xeroxul, o alta care z\mbe[te fericit\ tot timpul, un deprimat violent, un str\vin (`n rol, Jean-Marc Barr) care n-a fost l\sat s\ `nve]e daneza ca s\ nu vorbeasc\ [amd. To]i actorii s\nt foarte buni p\nd la a se identifica cu rolurile. S\ nu uit: dramaturgul Gambini, cel cu *Pisica sp\zurat*, nu exist\.

Filmul e foarte agreabil chiar dac\ te opre[ti la primul nivel [i n-ai chef/nu [tii cum s\ treci la altele mai adnci. Chiar dac\ n-ai chef s\ scotoce[ti dup\ rela]ia

autor-personaje sau realitate-fic]iune sau actor-personaj, filmul tot]i se va p\rea o joac\ mai savant\, `n care intervin [i aluzii la Strindberg „care [i-a mpins nevasta pe sc\ri“, [i la „dobitocul“ de Ibsen, [i la *Oglinda* lui Tarkovski (pe care Von Trier spune c\ l-a v\zut de vreo 20 de ori). Ceasul biologic al filmului `ncepe s\ tic\ie cam cu 10 minute `nainte de final, dar asta nu e o gre[eal\ major\.

-n slujba regelui Angliei (titlu pus de distribuitor, de]i romanul lui Bohumil Hrabal a fost tradus `n rom\n\ sub titlul *L-am servit pe regele Angliei*) e cel mai recent film al lui Jiri Menzel [i unul dintre cele mai scumpe realizate vreodat\ `n Cehia. Are lucruri bune, dar [i multe mai pu]in inspirate. -ns\ `n peisajul filmelor de azi el face figur\ separat\, una bizar\. E din alte vremuri, a[c\ m\car din nostalgice [i tot]i vine s\-i ier]i faptul c\ merge dup\ alte ritmuri.

Dai `n Eminescu, dai `n mine!

De obice\ m\ feresc s\-mi exprim public p\rerile despre Eminescu, dar m-a st\mrit o emisiune de pe Realitatea TV, `n care Robert Turcescu `l avea ca invita] pe Adrian P\unescu [i pe Costi Rogozanu... {i oricum, nu scriu aici despre el, ci cumva despre „ap\rtorii“ lui isterici.

„nt\ s\ v\ spun c\ una dintre primele amintiri pe care le am legate de asta e *Via]a lui Mihai Eminescu*, de George C\linescu. Vnz\torul de la magazinul s\tesc o convinsese pe bunic\-mea c\, dac\ vrea s\ cumpere gaz sau ulei - nu mai]in minte exact ce,

oricum un produs care „nu se g\sea“ -, trebuie neap\rat s\ scoat\ bani [i pentru cartea lui C\linescu. Evident, mi-am `nchipuit c\ o asemenea carte nu poate fi dec\ t o mare prostie, de vreme ce se vinde cu for]a, la pachet cu zah\, ulei, banane sau gaz. C\nd m-am f\cut ceva mai m\ri]or, am citit-o cu foarte mare pl\cere. Am descoperit acolo - [i `ncet-`ncet, `n scrierile lui Eminescu - un om viu, total diferit de cel din nesfr[itele tirade ale profesorilor de rom\n\ din [coal\ despre „templul culturii rom\ne“, despre

„m\ntuitorul neamului rom\nesc“, despre „comoara sublim\ a limbii noastre str\mo[etii“ etc. Din p\cate, tiradele au continuat la fel [i `n facultate. Ba chiar am asistat la idiojenii [i mai mari, cum ar fi o tez\ de doctorat despre motivele florale `n poezia eminescian\.

Mi-e greu s\ `n]eleg cum pot lua unii `n serios tonele de maculatur\ m\zg\litate de tot felul de „eminescologi“, dar cred c\, `n sfr[it, urm\rind dezbaterile despre Eminescu de anul acesta (emisiuni, reportaje de pe

TRIMISUL NOSTRU SPECIAL

Florin L. Z. RESCU

strad\, comentarii pe net), m-am prins de unde provine isteria „ap\rtorilor“ care, la orice atitudine critic\ fa] de Eminescu, s\nt `n stare s\ porneasc\ un adev\rat jihad. -i las deoparte pe cei ipocri]i, gen Adrian P\unescu, oameni care [tiu c\ e bine s\ mergi totdeauna cu „valul“ [i s\ nu i te opui. Vorbesc de `nsu[]i „valul“ de rom\ni pentru care mai degrab\ te `ndoie[ti de lisus dec\ t de Mihai Eminescu. -n gr\untele lor de sentiment al valorii, zona literaturii e

acoperit\, artificial, doar de faptul c\ au auzit de Mihai Eminescu [i c\ pot s\-]i recite pe de rost dou\ versuri din *Somnoroase p\svrele*. {i, p\nd la urm\, reac]ia lor isteric\ e fireasc\, pe principiul „dai `n mama, dai `n mine“ - orice lucru spus despre Eminescu, pe care ei `l percep ca fiind „ur\“, li se pare un atac la persoan\, -i dezorientezi. Dac\ la[]i impresia c\ vrei s\ `i zdrucci [i `i sco]i pe Eminescu din mintea lor, r\m\ne un vid pe care nu mai [tiu cu ce s\-l umple.

ISSN 1584-8272

9 771 584 827 000 162